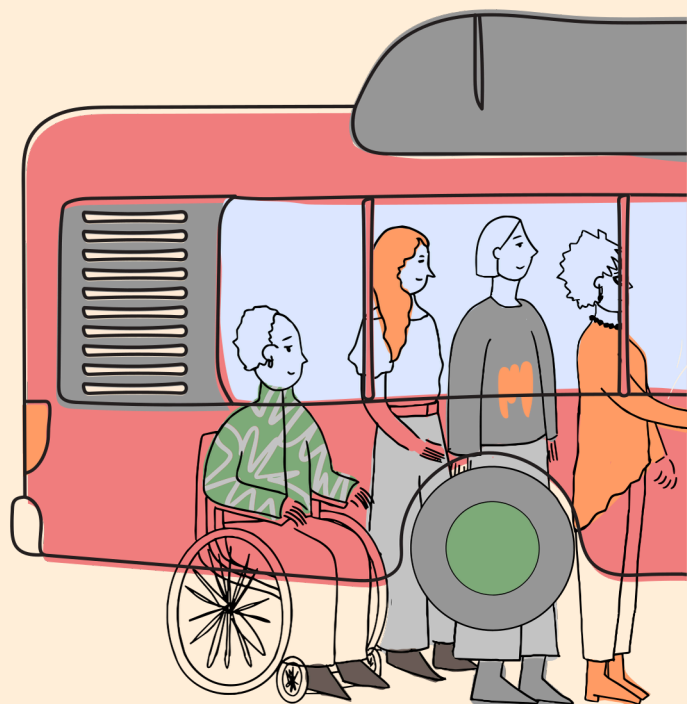

Vilniaus piliečių asamblėja

REKOMENDACIJOS IR PROCESO ATASKAITA

**SPRĘSKIME
KARTU!**

Kaip
judėsime
mieste?

VILNIUS

2025 m.

Įvadas

2025 m. Vilniuje pirmą kartą surengta **piliečių asamblėja** – naujas demokratinio dalyvavimo procesas, kuriame **demokratinės loterijos būdu atrinkti miesto gyventojai kartu ieškojo sprendimų, kaip pagerinti judumą sostinėje ir paskatinti vilniečius dažniau keliauti viešuoju transportu, pėsčiomis ar dviračiu**. Asamblėją inicijavo Vilniaus miesto savivaldybė, siekdama įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą ir kartu formuoti darnesnę miesto ateitį.

Pasitikėjimas institucijomis ir galimybė daryti įtaką viešiesiems sprendimams yra esminiai demokratijos principai. Vis daugiau žmonių Lietuvoje ir Europoje išreiškia poreikį būti išgirstiems, ypač sprendžiant kasdienį gyvenimą veikiančius klausimus – transportą, aplinką, miesto planavimą. Pasualyje piliečių asamblėjos tampa vis plačiau taikomu įrankiu, leidžiančiu įtraukti gyventojus į politikos formavimą ir užtikrinti, kad sprendimai atspindėtų skirtingas patirtis bei interesus ([Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, 2020](#)).

Judumas yra vienas reikšmingiausių Vilniaus iššūkių. Transporto sektorius sudaro didžiausią miesto šiltnamio efektą sukeliančių dujų dalį, o automobilių priklausomybė lemia spūstis, oro taršą, triukšmą ir mažesnę fizinę aktyvumą. Siekiant, kad Vilnius taptų klimatui neutralus iki 2030 m., būtina rasti gyventojams patogius ir prieinamus sprendimus leidžiančius dažniau keliauti tvariai, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos.

2025 m. rugpjūčio pradžioje 13 tūkst. vilniečių pasiekė fiziniai laiškai su kvietimu registruotis į pirmąją Vilniaus piliečių asamblėją. Laiškai buvo išsiųsti atsitiktinai atrinktais adresais, proporcingai paskirstant jų skaičių seniūnijoms pagal gyventojų skaičių. Registracija vyko nuo rugpjūčio 6 d. iki rugsėjo 7 d., o dalyviai galėjo registruotis telefonu arba internetu. Per šį laikotarpį į kvietimą atsiliepė ir užsiregistravo 731 gyventojas. Vėliau atrinkti 43 asamblėjos nariai, iš kurių 39 dalyvavo bent vienoje sesijoje. **Dalyviai, kurių amžius svyravo nuo 16 iki 65+ metų ir kurie atstovavo įvairias gyvenimo patirtis, kartu dirbo 5 dienas po 8 valandas.** Asamblėjos metu jie išklausė 23 ekspertų pranešimus, diskutavo, dalijosi nuomonėmis ir patirtimis. Po maždaug 40 valandų darbo **piliečių asamblėja parengė 24 rekomendacijas Vilniaus miesto savivaldybei.**

Šis dokumentas pristato pirmosios Vilniaus piliečių asamblėjos galutines gyventojų parengtas rekomendacijas, dalyvių atranką ir asamblėjos procesą. Tikimės, kad pirmoji Vilniaus piliečių asamblėja prisidės prie tvaresnio, patogesnio ir visiems prieinamo judumo Vilniuje kūrimo bei sustiprins gyventojų įsitraukimą į miesto valdymą.

Visą informaciją apie Vilniaus Piliečių asamblėją rasite:

<https://pasitarkime.vilnius.lt/lt-LT/folders/asambleja2025>

Turinys

Įvadas	2
1. Komanda	5
2. Pratarinė	10
3. Rekomendacijos Vilniaus miestui	11
4. Kas yra piliečių asamblėja?	37
5. Dalyvių atranka	40
6. Asamblėjos tema: darnus judumas	43
7. Asamblėjos eiga (sesijų apžvalgos)	45
8. Dalyvių patirtys	60
9. Tolimesni žingsniai	62
Priedai	64

Žodynėlis

Piliečių asamblėja	Demokratinės loterijos būdu atrinkta gyventojų grupė, kuri svarsto viešosios politikos klausimus ir teikia rekomendacijas. Ji sudaroma pagal demografinius kriterijus taip, kad atspindėtų visuomenės įvairovę, ir yra suburiama reikšmingam laikotarpiui, per kurį jos nariai mokosi, susipažįsta su informacija ir nuomonėmis ir, padedami fasilitatorių, diskutuoja numatyta tema (EBPO, 2022).
Demokratinė loterija	Demokratinė loterija (angl. <i>sortition</i>) – tai demokratinio valdymo būdas, kai sprendimams priimti dalyviai parenkami atsitiktinai (burtų keliu) iš piliečių visumos ar reprezentatyvios imties, siekiant užtikrinti lygybę, visuomenės įvairovės atstovavimą ir sumažinti elitizmo, interesų grupių bei korupcijos įtaką; šis metodas kilo iš senovės Atėnų demokratijos ir šiandien taikomas piliečių asamblėjose bei svarstomosios demokratijos procesuose.
Svarstomosios demokratijos procesas	Svarstomosios (deliberatyvios) demokratijos procesas – tai demokratinis sprendimų priėmimo procesas, kuriame piliečiai ar jų atstovai, remdamiesi informuota ir argumentuota diskusija, tarpusavio pagarba bei skirtingų požiūrių įsiklausymu, kolektyviai svarsto viešosios politikos klausimus, siekdami tarp skirtingų pažiūrų dalyvių pasiekti bendrą susitarimą (konsensusą) ir priimti pagrįstus, bendram gėriui orientuotus sprendimus, o ne vien išreikšti iš anksto turimas nuomones balsavimu.
Fasilitatorius	tai neutralus proceso vedėjas, kuris padeda grupei efektyviai bendrauti, bendradarbiauti ir siekti bendro tikslo, užtikrindamas, kad diskusija būtų struktūruota, įtraukianti ir pagarbi, tačiau nepriimdamas sprendimų ir nereiškdamas savo nuomonės dėl svarstomo turinio.
Asamblėjos stebėtojas	Asamblėjos stebėtojas – tai asmuo, kuris nedalyvauja diskusijose ar sprendimų priėmime, o tik stebi asamblėjos darbą ir į jį nesikiša; stebėtojų buvimas daro asamblėjos procesą labiau atvirą, prieinamą platesnei visuomenės daliai ir skaidresnį, tačiau pats stebėtojas neatlieka vertinimo ar kontrolės funkcijos.
Asamblėjos vertintojai	Asamblėjos vertintojų rolė – tai asmenuo ar grupė, kuri analizuoja ir vertina asamblėjos procesą bei sprendimų priėmimo eigą, tirdami efektyvumą, dalyvių įsitraukimą, sprendimų kokybę ir proceso skaidrumą. Vertintojai gali teikti grįžtamąjį ryšį organizatoriams ir visuomenei, padėdami tobulinti būsimus procesus, tačiau tiesiogiai nesikiša į pačias diskusijas ar sprendimų priėmimą.

1. Komanda

Pirmosios Vilniaus piliečių asamblėjos sėkmę lėmė įvairių sričių specialistų, institucijų atstovų, fasilitatorių, savanorių ir ekspertų bendras darbas. Šiame skyriuje pristatome pagrindines komandos roles ir asmenis, prisidėjusius prie asamblėjos planavimo, organizavimo, dalyvių darbo užtikrinimo ir kokybiško proceso įgyvendinimo.

Iniciatoriai ir organizatoriai

Asamblėjos iniciatorius: Vilniaus miesto meras Valdas Benkunskas

Asamblėjos koordinatorė: Beatričė Umbrasaitė, Vilniaus miesto savivaldybės vyr. architektės patarėja

Organizatorius: Gabrielė Janilionytė, Vilniaus vystymo kompanija

Projekto komanda:

Indrė Ivanauskaitė - JUDU, judumo ekspertė

Eglė Mickeliūnaitė – Vilniaus universiteto IV kurso sociologijos studentė, Vilniaus miesto savivaldybės praktikantė

Tomas Bičkauskas – Vilniaus universiteto IV kurso Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto studentas, Vilniaus miesto savivaldybės praktikantas

Patariamoji nepriklausomų ekspertų grupė

Ekspertų grupė neatlygintinai prisidėjo kuriant informacinį leidinį dalyviams ir kuriant mokomųjų dienų programą. Šią grupę sudarė:

- doc. dr. Rasa Ušpalytė-Vitkūnienė – Vilnius TECH;
- dr. Jonė Vitkauskaitė-Ramanauskienė – Kauno technologijos universitetas;
- dr. Kristina Gaučė – „Gaučė ir Ko“;
- Donatas Baltrušaitis – urbanistas, „Bauland“;
- Nemunas Abukauskas – LR Susisiekimo ministerija;
- Dagnė Padegimė – LR Vidaus reikalų ministerija;
- Indrė Ivanauskaitė – SJ „Susisiekimo paslaugos“;
- Ieva Dzedulionienė – Vilniaus bendruomeninių organizacijų sąjunga;
- Ieva Česnulaitytė - „DemocracyNext“ svarstomosios demokratijos ekspertė.

1 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos savanoriai, fasilitatoriai ir organizatoriai

Ekspertai-pranešėjai

Ekspertai-pranešėjai rengė teminius pristatymus asamblėjos dalyviams, supažindindami juos su pagrindiniais darnaus judumo, miesto planavimo, aplinkos ir socialinių aspektų klausimais, būtiniais informuotam rekomendacijų rengimui.

- prof. dr. Egidijus Rimkus – Vilniaus universitetas (pranešimo skaidrės ir įrašas);
- doc. dr. Ieva Misiūnė – Vilniaus universitetas (pranešimo skaidrės);
- doc. dr. Rasa Ušpalytė-Vitkūnienė – Vilnius TECH (pranešimo skaidrės);
- Donatas Baltrušaitis – urbanistas, „Bauland“ (pranešimo įrašas ir skaidrės);
- dr. Jonė Vitkauskaitė-Ramanauskienė – Kauno technologijų universitetas (pranešimo įrašas ir skaidrės).

Grįžtamojo ryšio grupė

Grįžtamojo ryšio grupė, sudaryta iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir JUDU specialistų, teikė komentarus juodraštinėms rekomendacijoms užduodami papildomus klausimus dalyviams, vertindami rekomendacijas pagal tokius kriterijus, kaip: atitikimas asamblėjos klausimui, aiškumas, atitikimas Vilniaus miesto strateginio dokumento – Darnaus judumo plano – tikslams. Grįžtamojo ryšio grupę sudarė:

- Laura Kairienė – vyriausioji Vilniaus miesto architektė;
- Laura Gečaitė-Chaib – Infrastruktūros grupės patarėja;
- Anton Nikitin – Tvarumo vadovas;
- Skirma Serbentienė – Strateginio planavimo poskyrio vedėja;
- Patricija Macijevska – Švietimo aplinkos skyriaus vedėja;
- Ignas Valentinavičius – vyriausiosios architektės patarėjas;
- Dovilė Mikalajūnė – Teisės grupės atstovė;
- Indrė Ivanauskaitė – JUDU projektų vadovė;
- Marius Berulis – JUDU judumo ekspertas.

Vertintojų grupė

Vertintojos stebėjo rekomendacijų rengimo kokybę, dalyvavo viešuose ir darbinuose susitikimuose, rengė asamblėjos proceso ir poveikio vertinimo tyrimą.

- dr. Rasa Bortkevičiūtė – Vilniaus universitetas, TSPMI;
- dr. Ieva Petronytė-Urbonavičienė – Vilniaus universitetas, TSPMI.

2 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos grįžtamojo ryšio grupės posėdis

Mentoriai

DemocracyNext

Vilniaus piliečių asamblėja buvo įgyvendinama su tarptautine „DemocracyNext“ ekspertų komandos metodine ir strategine mentoryste. „DemocracyNext“ padėjo užtikrinti, kad procesas atitiktų aukštus tarptautinius svarstomosios demokratijos standartus ir gerąsias pasaulio miestų praktikas.

Mentorystę teikė:

- Ieva Česnulaitytė – vyresnioji patarėja, „DemocracyNext“;
- James Macdonald-Nelson – miestų programos vadovas, „DemocracyNext“;
- Hannah Terry – miestų programos koordinatore, „DemocracyNext“.

Jų indėlis apėmė asamblėjų organizavimo mokymų programos vedimą, metodinį konsultavimą rengiant asamblėjos dizainą, tarptautinių standartų taikymo užtikrinimą, procesų skaidrumo rekomendacijas ir patirtimi grįstą konsultavimą rengiant rekomendacijų struktūrą.

Mentorystė rėmėsi:

- Tarptautiniais EBPO asamblėjų gerosios praktikos standartais;
- DemocracyNext asamblėjų organizavimo gidu: Assembling an Assembly Guide.

Vilnius taip pat yra „DemocracyNext Cities Programme“ dalis – tarptautinio miestų tinklo, diegiančio pažangius gyventojų įtraukimo modelius. Ši programa finansuojama „National Endowment for Democracy“. „DemocracyNext“ 2025 m. kovo mėn. Vilniuje taip pat organizavo asamblėjos fasilitatorių ir organizatorių mokymus, kuriuos vedė „WeDoDemocracy“ ir finansavo Šiaurės ministrų taryba.

Fasilitatoriai

Fasilitatorių komanda parengė penkių asamblėjos sesijų programą, užtikrino sklandžią darbo eigą, aiškius dienų tikslus ir sudarė sąlygas konstruktyvioms diskusijoms bei bendro sutarimo siekimui. Asamblėjoje dirbo 5 fasilitatoriai:

- Gabrielė Janilionytė – Vilniaus vystymo kompanija;
- Ugnė Balčiūnaitė;
- Rūta Lukošūnaitė – „Kultūros dirbtuvė“;
- Nikita Ščiupakov – Vilniaus vystymo kompanija;
- Emilija Blaškevičiūtė.

3 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos fasilitatoriai

Savanoriai

Savanoriai – tai gyventojai, kurie 2025 m. rugpjūčio mėnesį atsiliepė į viešą kvietimą tapti pirmosios piliečių asamblėjos savanoriais. Komanda rūpinosi logistika, registracija, dalyvių pagalba ir sklandžia sesijų eiga. Savanorių komanda:

- Rasa Bražulienė;
- Jevgenij Romanenkov;
- Justas Jasevičius;
- Paulina Janušaitė – fotografė;
- Jordi Bakker;
- Rūta Vitkutė;
- Vaiva Priudokienė;
- Edgar Vladimirenko;
- Neringa Lapytė;
- Vaiva Vinskaitė;
- Eleonora Vonsevičienė;
- Dainora Maziliauskienė.

4 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos savanoriai

Videografas

Videografas fiksavo asamblėjos akimirkas ir rengė procesą dokumentuojantį video reportažą.

- Deividas Autukas

Stebėtojai

Asamblėjos stebėtojai – tai nepriklausomi proceso stebėtojai, kurie stebėjo sesijų eigą, tačiau nedalyvavo diskusijose ir nedarė įtakos sprendimų priėmimui. Jų dalyvavimas yra įprasta piliečių asamblėjų praktika, užtikrinanti proceso skaidrumą, atvirumą ir galimybę visuomenei susipažinti su asamblėjos darbu. Į kvietimą stebėti piliečių asamblėją atsiliepė šios institucijos ir organizacijos:

Universitetai

- Vilnius TECH
- Vilniaus universitetas
- Delft technologijos universitetas (Nyderlandai)
- Adomo Mickevičiaus universitetas (Poznanė, Lenkija)

Nevyriausybines organizacijos

- Nacionalinė NVO koalicija
- Nacionalinis švietimo NVO tinklas
- Transparency International Lithuania
- Vystomojo bendradarbiavimo platforma

- „DemocracyNext“
- NARA (VŠĮ „Dokumedija“) – žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės atstovai, rengiantys publikaciją apie asamblėją.

Viešasis sektorius

- Vilniaus miesto savivaldybės administracija
- Vilniaus miesto taryba
- Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
- Vyriausybės kanceliarija
- Vidaus reikalų ministerija

Vietos bendruomenės

- Seniūnai, seniūnaičiai
- Vietos bendruomeninės organizacijos

Tarpvyriausybines organizacijos

- Šiaurės ministrų taryba

5 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos stebėtojai

2. Pratarė

Asamblėjos dalyvių žodis

Vilniaus piliečių asamblėja mums tapo ypatinga patirtimi ir bendru keliu, kuriame susitiko labai skirtingi žmonės. Kai kurie iš mūsų buvome nustebinti gavę kvietimą dalyvauti, kiti – iš pradžių net skeptiški. Tačiau visi nusprendėme priimti šią atsakomybę ir skirti savo laiką, energiją bei pastangas tam, kad kartu ieškotume sprendimų Vilniaus miestui.

Į asamblėją atėjome su skirtingomis patirtimis, nuomonėmis ir įpročiais – jauni ir vyresni, gyvenantys skirtinguose miesto rajonuose, naudojantys skirtingas judumo priemones. Tačiau jau nuo pirmųjų susitikimų tapo aišku, kad mūsų tikslas bendras: ne ginti tik savo gatvės ar rajono problemas, o matyti Vilnių kaip visumą – kaip sistemą, kurioje gyvena daug skirtingų žmonių ir bendruomenių.

Asamblėjos metu mokėmės klausytis, diskutuoti ir ieškoti bendro sutarimo. Diskusijos buvo gyvos, kartais intensyvios, tačiau visada vedamos su pagarba ir noru suprasti vieniems kitus. Daugeliui iš mūsų šis procesas tapo ir asmenine kelione – keitėsi požiūris, atsirado daugiau pasitikėjimo tiek pačiu procesu, tiek tuo, kad gyventojai gali kartu svarstyti sudėtingus klausimus ir siūlyti prasmingus sprendimus.

Rengdami rekomendacijas, stengėmės galvoti paprastai ir praktiškai: ar siūlomi sprendimai būtų patogūs žmonėms kasdienybėje, ar jie iš tiesų palengvintų judėjimą mieste. Mums buvo svarbu, kad rekomendacijos būtų plačios, apimančios visą miestą ir atliepiančios skirtingų gyventojų poreikius, o ne pavienes situacijas.

Šioje ataskaitoje pateikiamos rekomendacijos yra bendro, atsakingo ir argumentuoto darbo rezultatas. Tikime, kad jos bus naudingos Vilniui ir vilniečiams, ir taps svarbia įžvalga miesto sprendimų priėmimo procese. Savo darbą atlikome su pasitikėjimu ir viltimi – dabar estafetę perduodame toliau Vilniaus miesto savivaldybei.

Vilniaus piliečių asamblėjos dalyvių vardu, asamblėjos dalyviai:

*Vytautas, Božena,
Greta, Gediminas ir
Liudas*

6 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos 5-tos sesijos akimirka

3. Rekomendacijos Vilniaus miestui

Asamblėjos klausimas

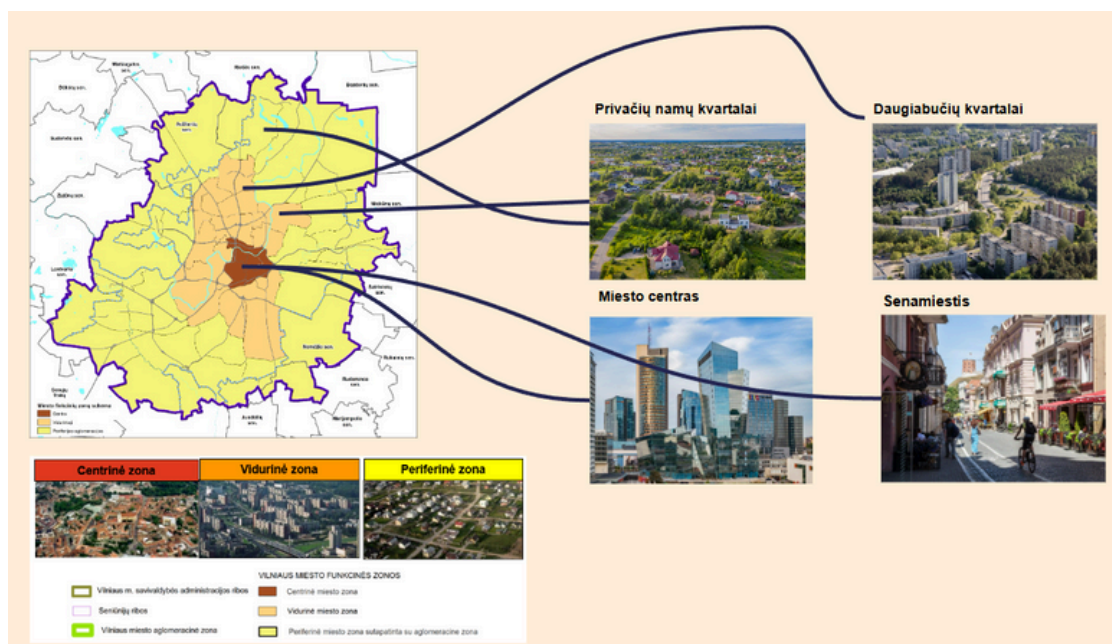
Kaip užtikrinti, kad Vilniaus gyventojai dažniau rinktųsi viešąjį transportą 🚆, vaikščiotų pėsčiomis 🚶 ar važiuotų dviračiu 🚲 – nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos?

Į šį klausimą atsako piliečių asamblėjos dalyvių parengtos ir balsavimu priimtos 24 rekomendacijos. Rekomendacijos suskirstytos pagal temas:

1. Viešasis transportas
2. Miesto planavimas ir „15 minučių miestas“
3. Automobilių aikštelės
4. Bendruomeniškumas ir visuomenės įtraukimas
5. Vaikštomumas
6. Edukacija
7. Mokyklų planavimas ir valdymas
8. Dviračiai
9. Jungtys (bendras judumo tinklas)

Rekomendacijos buvo kuriamos pagal zonas

Rengiant rekomendacijas buvo taikomas teritorinis požiūris, nes skirtingos Vilniaus miesto dalys pasižymi nevienoda urbanistine struktūra, gyventojų judėjimo įpročiais ir infrastruktūros lygiu. Miestas nėra vienalytis, todėl tie patys sprendimai skirtingose vietose gali veikti nevienodai. Buvo išskirti **penki teritoriniai pjūviai: Senamiestis, miesto centras, daugiabučių namų kvartalai, privačių namų kvartalai ir jungtys**. Jungtys buvo nagrinėjamos atskirai, nes jos atlieka **bendro judumo tinklo** vaidmenį – jungia skirtingas miesto dalis ir užtikrina sklandų judėjimą tarp jų.

7 pav. Miesto teritorinis zonavimas naudotas rekomendacijose

Balsavimas: kaip veikė ir ką reiškia rezultatai

Galutinės Vilniaus piliečių asamblėjos rekomendacijos buvo tvirtinamos **anonimišku balsavimu**, siekiant užtikrinti dalyvių laisvę reikšti savo nuomonę ir išvengti tarpusavio spaudimo. Dalyviai už kiekvieną rekomendaciją balsavo telefonu. Tie, kurie neturėjo išmaniųjų telefonų, balsavo suteiktuose kompiuteriuose. Ekrane buvo iškart visiems matomas balsavimo rezultatas.

Rekomendacija buvo laikoma priimta, jei jai pritarė **ne mažiau kaip 70 %** balsavime dalyvavusių asamblėjos narių. Toks sutarimo slenkstis pasirinktas siekiant užtikrinti, kad pateikiamos rekomendacijos atspindėtų platų dalyvių palaikymą, o ne paprastą balsų daugumą.

Apskaičiuojant palaikymo procentą į jį nebuvo įtraukiami susilaikiusių balsai. Tai reiškia, kad **palaikymo procentas rodo santykį tarp balsavusių „UŽ“ ir „PRIEŠ“ rekomendaciją.**

8 pav. Balsavimo akimirka

1. VIEŠASIS TRANSPORTAS

1.1. Žiedinės viešojo miesto transporto (VŠT) jungtys

REKOMENDACIJA 1.1.

Mažinant miesto centro apkrovą, prie esamų VŠT maršrutų (išnagrinėjus poreikius) papildomai įdiegti žiedines VŠT jungtis.

Tikslas

Kad nereikėtų į greta esantį rajoną važiuoti per miesto centrą (prieš diegiant papildomas jungtis būtina atsižvelgti į gyventojų poreikius), apsvarstyti, kokiomis transporto priemonėmis optimalu pasiekti tikslą (autobusu, traukiniu, dviračiu ir t. t.).

Priemonės

- Atlikti VŠT srautų analizę ir ja vadovautis.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 24

Prieš: 1

Susilaikė: 3

Palaikymo procentas: **96 %**

1. VIEŠASIS TRANSPORTAS

1.2. Geležinkelio (miesto ir rajono) panaudojimas, jungtinio bilieto plėtra

REKOMENDACIJA 1.2.

Geležinkelis (Vilniaus miesto ir rajono) jau yra, bet mes jį nepakankamai išnaudojame.

Tikslas

Pritaikyti (Vilniaus miesto ir rajono) geležinkelį prie gyventojų poreikių, reikalinga socialinė reklama, pvz., kad šiuolaikinis geležinkelis yra greitas, patogus ir modernus (yra spartus internetas!), kad žmonės keistų įpročius.

Priemonės

- Tęsti ir įgyvendinti jungtinį viešąjį JUDU bilietą.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Jungtys (bendras judumo tinklas).

Balsavimo rezultatas

Už: 23

Prieš: 4

Susilaikė: 1

Palaikymo procentas: **85 %**

2. MIESTO PLANAVIMAS IR „15 MINUČIŲ MIESTAS“

2.1. Daugiafunkciai pastatai 15-likos minučių mieste

REKOMENDACIJA 2.1.

Siekiant kurti „15 minučių miestą“, senamiestyje, miesto centre ir daugiabučių namų kvartaluose nauji pastatai turi būti daugiafunkciai, teikiantys paslaugas vietos gyventojams.

Tikslas

Šiuo metu naujų daugiabučių kvartaluose ir miesto centre trūksta socialinių paslaugų ir komercinės paskirties vietų. Norima, kad 15 minučių atstumu nuo namų gyventojai galėtų pasiekti: ugdymo įstaigas (mokyklą, darželį), medicinos įstaigą, veterinarinę pagalbą, maitinimo įstaigas, grožio paslaugas, prekybos tinklo parduotuvę, sporto klubą, bankomatą, vaistinę. Vystytojai iki viešo svarstymo turi būti įpareigoti atlikti gyventojų poreikių analizę. O senamiestyje pastatų rekonstrukcijos metu reikėtų atsižvelgti į galimybes pirmuosius aukštus pritaikyti socialinėms paslaugoms ir komercinei veiklai pagal gyventojų poreikius ir statinio galimybes.

Priemonės

- Įpareigoti vystytojus papildomais STR reikalavimais ar kitais teisės aktais atlikti gyventojų poreikių analizę ir ja vadovautis.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centru;
- Daugiabučių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 20

Prieš: 4

Susilaikė: 4

Palaikymo procentas: **83 %**

2. MIESTO PLANAVIMAS IR „15 MINUČIŲ MIESTAS“

2.2. Riboti biurus ir prekybos centrus miesto centre ir senamiestyje

REKOMENDACIJA 2.2.

Planuojant „15 minučių miestą“, reikia riboti biurų ir prekybos centrų statybą miesto centre ir senamiestyje, skatinti jų plėtrą ne centre.

Tikslas

Rekomendacija siūloma tam, kad nebūtų didinami automobilių srautai miesto centre.

Siekiame, kad statinių projektai atitiktų miesto centro ir senamiesčio architektūrą, kad nedidėtų automobilių srautai.

Priemonės

- Statinių projektų atitiktis Architektūros įstatymui.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui.

Balsavimo rezultatas

Už: 22

Prieš: 4

Susilaikė: 2

Palaikymo procentas: **82 %**

2. MIESTO PLANAVIMAS IR „15 MINUČIŲ MIESTAS“

2.3. Policentriškumas privačiuose namų kvartaluose

REKOMENDACIJA 2.3.

Užtikrinti policentriškumą – „15 minučių miesto“ taisyklę taikyti privačių namų kvartaluose: kad ir kur žmogus gyventų, jis turi gauti visas būtinas paslaugas 15 minučių atstumu ne automobiliu.

Tikslas

Rekomendacija siūloma, nes norime, kad privačių namų kvartaluose būtų užtikrinamas policentriškumas ir gyventojai pasiektų visas būtinas paslaugas per 15 minučių pėsčiomis. Taip mažėtų automobilių eismas miesto centre, bendruomenės būtų skatinamos burtis savo kvartaluose. Verslas turėtų sąlygas augti ir vystytis.

Pavyzdžiui, iki 200 m nuo namų gyventojai turėtų pasiekti vaikų žaidimų aikštelę, iki 500 m – viešojo transporto stotelę, iki 1 km – bendruomenės centrą, mokyklą, darželį, medicinos įstaigą, veterinarijos kliniką, maitinimo įstaigą, grožio paslaugas, prekybos tinklo parduotuvę, sporto klubą, bankomatą, vaistinę.

Priemonės

- STR reikalavimai;
- Teikti siūlymus dėl Vilniaus miesto bendrojo plano pokyčių.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 20

Prieš: 2

Susilaikė: 6

Palaiikymo procentas: **91 %**

2. MIESTO PLANAVIMAS IR „15 MINUČIŲ MIESTAS“

2.4. Daugiabučių kiemuose – žaliosios zonos, nestatyti naujų statinių

REKOMENDACIJA 2.4.

Daugiabučių namų kiemuose nestatyti naujų statinių, tose vietose įrengti bendro naudojimo žaliąsias zonas.

Tikslas

Šios zonos skatins judumą mikrorajono ribose, skatins gyventojus aktyviau leisti laisvalaikį, ir tai visa bus pasiekama per 15 minučių. Būtinai statiniai infrastruktūrai ir švietimui.

Priemonės

- Įrengiamos žaliosios salelės, pvz., su treniruokliais, vaikų, gyvūnų aikštelėmis ir kt.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 20

Prieš: 5

Susilaikė: 3

Palaikymo procentas: **80 %**

2. MIESTO PLANAVIMAS IR „15 MINUČIŲ MIESTAS“

2.5. Verslo ir prekybos zonų plėtra prie aplinkkelio

REKOMENDACIJA 2.5.

Prie aplinkkelio statyti ir vystyti verslo ir prekybos zonas.

Tikslas

Didžiausias automobilių eismas iki jų bus perkeltas nuo mažesnių gatvių miesto centre. Kad prekybos ir verslo paslaugos būtų labiau sutelktos vienoje vietoje.

Priemonės

- Įrengti dviračių ir pėsčiųjų takus, kurie leistų susisiekti su gretimais gyvenamaisiais mikrorajonais, skatinant daugiafunkciškumą kvartalų lygmeniu įrengti viešojo transporto stoteles.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Daugiabučių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 21

Prieš: 3

Susilaikė: 4

Palaikymo procentas: **88 %**

2. MIESTO PLANAVIMAS IR „15 MINUČIŲ MIESTAS“

2.6. Vietos bendrieji planai, 3D modelių viešinimas

REKOMENDACIJA 2.6.

Vilniuje turi būti rengiami vietos bendrieji planai.

Tikslas

Bendrieji vietos planai turi būti derinami su vietos bendruomene, kad kuo labiau atitiktų jų poreikius. Nuosekliai ir darniai integruoti naujus objektus į vietos infrastruktūrą. Turi būti suderinta su strateginiais tikslais.

Priemonės

- Savivaldybei labiau įtraukiant visuomenę į vietos ir bendrojo plano rengimą, be jau esamų viešinimo priemonių, parengti 3D modelius, kurie būtų eksponuojami vietos gyventojams prieinamose vietose.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Daugiabučių namų kvartalamis.

Balsavimo rezultatas

Už: 22

Prieš: 2

Susilaikė: 4

Palaikymo procentas: **92 %**

3. AUTOMOBILIŲ AIKŠTELĖS

3.1. „Statyk ir važiuok“ aikštelių plėtra

REKOMENDACIJA 3.1.

Padidinti „Statyk ir važiuok“ aikštelių skaičių mieste ir savivaldybėje.

Tikslas

Sumažinti automobilių srautus miesto centre.

Priemonės

- Įrengti daugiau stovėjimo aikštelių (mažo dydžio) miesto centro prieigose. „Statyk ir važiuok“ aikšteles sujungti į vientisą sistemą su viešuoju transportu.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalam.

Balsavimo rezultatas

Už: 25

Prieš: 0

Susilaikė: 3

Palaikymo procentas: **100 %**

3. AUTOMOBILIŲ AIKŠTELĖS

3.2. Daugiaaukščių automobilių aikštelių įrengimas senuose kvartaluose

REKOMENDACIJA 3.2.

Kelių lygių (daugiaaukštės ir (ar) požeminės) aikštelės ir žaliosios zonos.

Tikslas

Kiemų atlaisvinimas pritaikant žaliosioms zonoms, pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūrai, žaidimų aikštelėms perkeltant automobilius į daugiaaukštes aikšteles ten, kur tai įmanoma.

Priemonės

- Bendrijų įtraukimas į daugiaaukščių aikštelių įrengimo planavimą su savivaldybės atstovais;
- Poreikių analizės atlikimas.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Daugiabučių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 21

Prieš: 4

Susilaikė: 3

Palaikymo procentas: **84 %**

4. BENDRUOMENIŠKUMAS IR VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS

4.1. Formalizuotas maršrutų rengimas

REKOMENDACIJA 4.1.

Formalizuotas, įtraukiantis gyventojus maršrutų rengimas.

Tikslas

Tai padarys viešąjį transportą labiau atitinkantį gyventojų poreikius.

Priemonės

- JUDU sukuria aiškią apklausos procedūrą, kuri leidžia gyventojams išreikšti naujų maršrutų poreikį. Aiškų ir formalizuotą procedūrinį mechanizmą, apimantį gyventojų informavimą ir duomenų rinkimą įvairiais būdais;
- Nauji maršrutai formuojami tik suderinus seniūnijų pateiktus duomenis ir įtraukiant šiuos duomenis į sprendimų priėmimą;
- Skaidrumo užtikrinimas viešinant informaciją per įvairius komunikacijos kanalus (pvz., seniūnijos stenduose).

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 22

Prieš: 0

Susilaikė: 6

Palaiikymo procentas: **100 %**

4. BENDRUOMENIŠKUMAS IR VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS

4.2. Jungčių integralumo balanso skatinimas per seniūnų ir seniūnaičių įsitraukimą į miesto transporto jungčių planavimą

REKOMENDACIJA 4.2.

Užmiesčio jungtys neintegralios, nepatogios, nesusietos su vietinių bendruomenių poreikiais ir lūkesčiais. Užtikrinti seniūnų ir seniūnaičių įsitraukimą į miesto transporto jungčių planavimą.

Tikslas

Seniūnų ir seniūnaičių, kaip bendruomenių atstovų, įsitraukimas į miesto transporto planavimą leis atliepti priemiesčio, mikrorajonų gyventojų lūkesčius ir poreikius bei sukurs darnesnę transporto ekosistemą (visi eisme dalyvaujantys dalyviai).

Tikslas. Subalansuotos transporto jungtys, kuriomis siekiama skatinti alternatyvias keliavimo priemones (tvaresnes). Išplėsti seniūnų ir seniūnaičių įgaliojimai, parama, edukacija su vietos bendruomenėmis. Pakviesti miesto tarybos narius prisiminti, iš kokių rajonų jie kilę ir ką gali nuveikti dėl mikrorajono judumo. Skatinti dialogą su transporto planavimo struktūromis išklausančiomis vietos gyventojų poreikius.

Priemonės

- Seniūnų galių išplėtimas, bendri susitikimai su tarybos nariais, infrastruktūros kūrėjais: veiklos centrų (hub) kūrimas, autobusai iš automobilių aikštelių stotelių į miesto centrą ir pan.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Jungtys (bendras judumo tinklas).

Balsavimo rezultatas

Už: 20

Prieš: 4

Susilaikė: 4

Palaikymo procentas: **83 %**

5. VAIKŠTOMUMAS

5.1. Patogūs šaligatviai, apšvietimas, takų klasifikavimas

REKOMENDACIJA 5.1.

Turi būti identifikuotos ir sudarytos optimalios sąlygos patogiam judėjimui sukurti, pėstiesiems ir mikrojudumo priemonių naudotojams tarp komercinių ir visuomeninės paskirties objektų sukuriant daugiau patogių šaligatvių ir apšvietimo.

Rekomenduojama Vilniaus miesto ir rajonų ribose rengiant statybų projektus ir finansuojant juos iš statytojų ir (arba) miesto biudžeto užtikrinti šaligatvių remontą ir įrengimą atsižvelgiant į gyventojų judėjimo srautus.

Tikslas

Kodėl siūloma ši rekomendacija? Takai yra nesutvarkyti, neįrengtas apšvietimas, nesutvarkyta aplinka. Ką norime pasiekti? Sukurti saugią ir patogią aplinką judėti visiems gyventojams, įskaitant žmones su negalia. Sąlygos ir išimtys: senus daugiabučių namų kvartalus padaryti patrauklesnius visiems gyventojams.

Priemonės

- Savivaldybės rekomendacijas (Susisiekimo pėsčiomis projektų rekomendacijos (2018)) padaryti privalomas;
- Identifikuoti pagrindinius gyventojų judėjimo srautus;
- Suskirstyti takus (panašiai kaip gatves) į A, B ir t. t. lygio;
- Prioritetinių takų ir infrastruktūros sutvarkymas;
- Svarbiausių objektų pasiekiamumas;
- Naujai įgyvendinamų projektų integravimas į esamą infrastruktūrą;
- Sukurti naujus takus atsižvelgiant į gyventojų įpročius (nauji takai išmintų takų vietoje).

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Daugiabučių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 23

Prieš: 2

Susilaikė: 3

Palaiikymo procentas: **92 %**

5. VAIKŠTOMUMAS

5.2. Apšvietimo suvienodinimas ir saugumas

REKOMENDACIJA 5.2.

Apšvietimas nuo pastatų, šaligatvių ir gatvių aukščio suvienodinimas užtikrinant pėsčiųjų su specialiaisiais poreikiais saugumą.

Tikslas

Palengvinti asmenų su specialiaisiais poreikiais, tėvų su vežimėliais judėjimą. Dažnai senamiestyje atsimušama į viduryje šaligatvių stovinčius apšvietimo stulpus ar tenka koreguoti maršrutus dėl nelygios dangos.

Priemonės

- Esant galimybei, perkelti apšvietimą (pvz., ant namo sienų) atlaisvinant šaligatvius nuo apšvietimo stulpų. Rasti alternatyvų apšvietimą, tinkantį pėstiesiems;
- Suvienodinti gatvės ir šaligatvio aukštį atsisakant „nuvažiuot ir užvažiuot“ principo.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui.

Balsavimo rezultatas

Už: 19

Prieš: 4

Susilaikė: 5

Palankumo procentas: **83 %**

5. VAIKŠTOMUMAS

5.3. Patogesnis judėjimas žmonėms su negalia, projektų derinimas

REKOMENDACIJA 5.3.

Patogesnis judėjimas žmonėms su negalia ir tėvams su vežimėliais šaligatviais ir viešuoju transportu. Rekomenduojame naujus projektus derinti su žmonių su negalia atstovais.

Tikslas

Atnaujinant projektus ne visada atsižvelgiama į žmonių su negalia judėjimo poreikius. Įgyvendinamus projektus derinti su žmonių su negalia atstovais, vadovaujantis jų parengtomis atmintinėmis.

Priemonės

- Nuolatinis visų projektų derinimas su žmonių su negalia atstovais. Miesto centras turi būti patogus visiems, žmonių su negalia atstovai minėjo, kad dažnai tenka susidurti su nevienodais aukščiais, pvz., viešojo transporto stotelėse, stotelėse pritaikytos vietos užstojamos kitų objektų ir vairuotojai nepastebi laukiančių žmonių su negalia.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 24

Prieš: 2

Susilaikė: 2

Palaikymo procentas: **92 %**

6. EDUKACIJA

6.1. Edukacija ugdymo įstaigose apie eismo taisykles ir judėjimo saugumą

REKOMENDACIJA 6.1.

Užtikrinti visų eismo dalyvių saugumą tobulinant ir išplečiant edukaciją ugdymo įstaigose.

Ši rekomendacija aktualiausia ugdymo įstaigose, nes jose formuojasi vaikų saugaus eismo įpročiai.

Tikslas

Esamus laikinus projektus, tokius kaip „Mokymai dviratininkams“, ir kitus panašaus pobūdžio projektus įtraukti į ugdymo įstaigų modulius kaip privalomus. Vienkartinių projektų apie saugumą kelyje, atšvaitų naudojimą ir svarbą bei taisykles naudojantis alternatyviomis transporto priemonėmis įgyvendinimą kaip pastovų įdiegimą ugdymo įstaigose. Reguliarūs policijos ar greitosios medicinos pagalbos medikų atstovų apsilankymai ugdymo įstaigose akcentuojant saugumo kelyje svarbą ir galimas pasekmes jų nesilaikant.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 26

Prieš: 1

Susilaikė: 1

Palaiikymo procentas: **96 %**

7. MOKYKLŲ PLANAVIMAS IR VALDYMAS

7.1. Mokyklų pasiekiamumo analizė

REKOMENDACIJA 7.1.

JUDU atlieka ir pateikia mokyklų pasiekiamumo analizę: kokiomis priemonėmis ir kiek moksleivių atvyksta.

Tikslas

Įvertinti dabartinės mokyklų pasiekiamumo spragas ir stiprybes, tuo vadovaujantis:

- 1) tobulinti pasiekiamumą VT, dviračiais, pėsčiomis;
- 2) mokykloms tiksliau planuoti darnaus judėjimo planus.

Priemonės

- Atliekama kokybinė ir kiekybinė analizė naudojant Savivaldybės ir JUDU resursus.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 17

Prieš: 3

Susilaikė: 8

Palaikymo procentas: **85 %**

7. MOKYKLŲ PLANAVIMAS IR VALDYMAS

7.2. Mokyklų teritorijų atnaujinimas ir priskyrimas pagal spindulį

REKOMENDACIJA 7.2.

Mokyklų teritorijų atnaujinimas siekiant gerinti tinklo valdymą.

Tikslas

Teritorinės mokyklos turėtų būti priskiriamos pagal spindulį („15 minučių miestas“), o ne pagal gatvių tinklą, kaip yra dabar.

Taip pat, siekiant mažinti sistemos apgavimo atvejus, registruojant vaikus į mokyklas reikėtų pateikti nuosavybės ar nuomos sutartį (taip sumažės registravimasis pas draugus).

Priemonės

- VMS Švietimo aplinkos skyrius įgyvendina reikiamus pokyčius.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 17

Prieš: 3

Susilaikė: 8

Palaikymo procentas: **85 %**

8. DVIRAČIAI

8.1. Dviračių saugyklų plėtra mieste

REKOMENDACIJA 8.1.

Ženkliai išplėsti dviračių saugyklų skaičių daugiabučių kiemuose. Įrengti naujų saugyklų visame mieste. Saugykla prie kiekvieno daugiabučio – ilgalaikis tikslas. Diegti modernius saugyklų sprendinius, pvz., dviračių stovus, kuriuose tvirtinami du ratai ir rėmas.

Tikslas

Žmonės galės saugiai ir patogiai laikyti dviračius. Gerokai padidės dviračių naudojimas mieste.

Priemonės

Siekti panaudoti ES lėšas per projektų įgyvendinimą. Privalomos saugyklos statomuose daugiabučiuose per teisinį reglamentavimą.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 24

Prieš: 0

Susilaikė: 4

Palaikymo procentas: **100 %**

9. JUNGTYS (BENDRAS JUDUMO TINKLAS)

9.1. Požiūrio į alternatyvų judėjimą pokytis

REKOMENDACIJA 9.1.

Keisti žmonių požiūrį į alternatyvų judėjimą pasitelkiant įvairias priemones.

Tikslas

Žmonės, gyvenantys daugiabučių namų kvartaluose, dažniau ir drąsiau rinkęsi alternatyvų judėjimą.

Tikslas. Pakeisti nusistovėjusias nuostatas apie viešąjį transportą ir alternatyvų judėjimą kaip nesaugų, nepatogų bei neįperkamus.

Priemonės

Pavyzdžiui:

- stotelių tobulinimas ir gerinimas – gražiai suprojektuotos, apželdintos, apšviestos, saugios, šildomos stotelės su informacija apie maršrutus;
- privataus sektoriaus skatinimas darbuotojams teikti įvairias naudas (kompensacijas už nuolatinį bilietą, dviračio nuomą ar pan.) skatinant juos į darbą atvykti ne automobiliu;
- asmenims, turintiems nuolatinį bilietą, suteikti papildomų naudų, pvz., nuolaidų į muziejus, parodas ir pan.;
- nuolatinio bilieto neturintiems diegti skatinimo priemonę – kas 10 bilietas nemokamas ar alternatyviai kas 10 dviračio nuoma nemokamai;
- senjorams, moksleiviams, neįgaliesiems – nemokamas viešasis transportas;
- tik Vilniuje registruotiems gyventojams taikome nuolaidas;
- alternatyvų judėjimą reklamuoti kaip sveiką, patogų, greitą ir prieinamą pasitelkiant socialinius tinklus, ypač populiariausius nuomonės formuotojus, kurie teigiamai įtakotų jaunąją kartą;
- projekto „be automobilio 30 d.“ ar panašiai tolesnis plėtojimas (sekant programėlėje) ir prizų teikimas nugalėtojams (muziejų bilietai, parodos, operos ir baleto teatro bilietai ir t. t.).

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 24

Prieš: 2

Susilaikė: 2

Palaikymo procentas: **92 %**

9. JUNGTYŠ (BENDRAS JUDUMO TINKLAS)

9.2. Naujos bėginės transporto priemonės įvedimas

REKOMENDACIJA 9.2.

Atsižvelgiant į atliktų studijų duomenis, įvesti naują bėginę transporto priemonę, kuri būtų ekonomiškai tinkamiausia Vilniui.

Tikslas

Sujungti stambiuosius socialinius centrus, transporto centrus su galutiniais taškais miesto pakraščiuose.

Vilniaus gyventojai turėtų patogesnę susisiekimą (pvz., Light rail tramway, liet. lengvojo geležinkelio tramvajumi) nei automobiliu.

Šios rūšies transportas gali būti plečiamas mažinant automobiliams skirtas juostas.

Priemonės

- A juostų plėtra – kaip pirmas žingsnis atsisakant automobiliams skirtų juostų. Naujos VT rūšies projektas turi būti įtrauktas į pagrindinį miesto plėtros planą suteikiant jam didžiausią prioritetą.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 21

Prieš: 4

Susilaikė: 3

Palaikymo procentas: **84 %**

9. JUNGTYŠ (BENDRAS JUDUMO TINKLAS)

9.3. Judumo skatinimo priemonių įgyvendinimo tęstinumas

REKOMENDACIJA 9.3.

Toliau įgyvendinti suplanuotas judumo skatinimo priemones.

Tikslas

Suplanuotos ir įgyvendinamos priemonės atitinka gyventojų poreikius, o jų spartesnis įgyvendinimas – būtinas žingsnis siekiant paskatinti gyventojų judumą.

Priemonės

- Užtikrinti finansavimo tęstinumą planui įgyvendinti.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui;
- Miesto centrui;
- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 17

Prieš: 4

Susilaikė: 7

Palaikymo procentas: **81 %**

9. JUNGTYS (BENDRAS JUDUMO TINKLAS)

9.4. Privalomos jungtys tarp priemiesčio rajonų išlaikant judėjimo integralumą

REKOMENDACIJA 9.4.

Tarp priemiesčio rajonų ir miesto centro susisiekimas yra nepatogus arba jo apskritai nėra.

Tikslas

Iš esmės užtikrinti gyventojų poreikį keliauti ne tik automobiliu.

Užtikrinti kitų miesto dalių pasiekiamumą, saugumą, judėjimo greitį įvertinant ir kuriant infrastruktūrą, apimančią visas transporto rūšis, ir sudarant sąlygas ją plėtoti.

Remiantis atlikto tyrimo duomenimis (JUDU pristatymas) apie priemiesčių rajonų pasiekiamumą, pasiūlyti aiškias įvairesnio transporto plėtros priemones. Projektuotojai ir vystytojai privalo užtikrinti ir susisiekimo infrastruktūrą.

Priemonės

- Įstatyminės savivaldos prievolės orientuotos į vientisą naujų mikrorajonų, kvartalų projektavimą ir vystymą.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Daugiabučių namų kvartalams;
- Privačių namų kvartalams.

Balsavimo rezultatas

Už: 20

Prieš: 4

Susilaikė: 4

Palaikymo procentas: **83 %**

9. JUNGTYS (BENDRAS JUDUMO TINKLAS)

9.5. Senamiesčio transporto politika (kilpinis eismas, mažos taršos zona)

REKOMENDACIJA 9.5.

Transporto organizavimas senamiestyje.

Tikslas

Mažinti taršių automobilių skaičių. Palaikyti automobilių srautų mažinimo kryptį. Tęsti ir tobulinti dabartinę politiką.

Priemonės

- Išlaikyti kilpinį eismą ir griežtinti jo organizavimą. Išlaikyti esamą parkavimo apmokestinimą. Išlaikyti parkavimo vietų skaičių jo nedidinant. Tęsti pėsčiųjų pirmumo politiką senamiestyje. Išplėsti mažos taršos zoną tarp Šventaragio g., Maironio g., M. Daukšos g., Pylimo g. ir Gedimino pr.

Funkcinės miesto zonos

Ši rekomendacija taikoma:

- Senamiesčiui.

Balsavimo rezultatas

Už: 20

Prieš: 3

Susilaikė: 5

Palaikymo procentas: **87 %**

4. Kas yra piliečių asamblėja?

Apibrėžimas ir tikslai

Piliečių asamblėja – tai demokratinės loterijos būdu atrinkta gyventojų grupė, kuri tam tikrą laiką dirba su konkrečiu viešosios politikos klausimu: mokosi, diskutuoja ir teikia rekomendacijas sprendimų priėmėjams. Dalyviai atrenkami pagal demografinius kriterijus taip, kad atspindėtų visuomenės įvairovę – skirtingą amžių, lytį, gyvenamąją vietą, išsilavinimą ir patirtis. Tai leidžia sprendimus grįsti platesne visuomenės perspektyva, o ne siaurais interesais. Trumpą filmuką apie asamblėjas rasite [čia](#).

Piliečių asamblėjos tikslas – įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą, politikos formavimą ir padėti kurti įrodymais, patirtimis ir argumentais grįstas rekomendacijas. Asamblėjos nariai ne tik išklauso ekspertus, bet ir dalijasi savo patirtimis, vertina skirtingus interesus bei ieško bendrų sprendimų.

Pirmoji Vilniaus piliečių asamblėja siekė atsakyti į klausimą, kaip užtikrinti, kad gyventojai dažniau rinktųsi viešąjį transportą, judėjimą pėsčiomis ar dviračiu, nepriklausomai nuo gyvenamos vietos mieste.

Pasaulinė praktika ir kodėl šis metodas pasirinktas Vilniuje

Piliečių asamblėjos taikomos visame pasaulyje – nuo Airijos ir Jungtinės Karalystės iki Kanados ir Prancūzijos ir kaimyninės Lenkijos, Latvijos ir Estijos. Šiuose procesuose gyventojai nagrinėja sudėtingus visuomenės klausimus, tokius kaip klimato politika, transportas, konstituciniai pokyčiai ar miestų planavimas. Piliečių asamblėjos vis sparčiau tampa svarbiu demokratijos įrankiu, padedančiu didinti pasitikėjimą institucijomis ir užtikrinti visuomenės įtraukimą į sprendimų priėmimą bei politikos formavimą.

Vilniuje šis metodas pasirinktas, nes:

- judumo klausimai tiesiogiai veikia visus miesto gyventojus;
- sprendimai reikalauja kompromisų tarp skirtingų interesų grupių;
- savivaldybė siekia didinti gyventojų įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus;
- miestui svarbu siekti klimato neutralumo tikslų ir mažinti motorinio transporto keliamą taršą.

Piliečių asamblėjos leidžia sujungti ekspertines žinias ir gyventojų patirtis, taip kuriant labiau pagrįstas ir visuomenei priimtinas rekomendacijas.

Europos miestai, kuriuose asamblėjos – dalis savivaldos

Žemėlapyje surašyti Europos miestai, kuriuose 2025 m. duomenimis piliečių asamblėjos vyksta reguliariai arba yra institucionalizuotos ir tapusios savivaldos funkcijos dalimi. Kiekvienas miestas, taikantis prie vietos konteksto, sukuria savas sąlygas, kaip asamblėjas organizuoti reguliariai. Dalis miestų savivaldų, turi atskirus sekretoriatus, kurių darbas yra rengti asamblėjas ir vėliau užsiimti rekomendacijų įgyvendinimo valdymu. Kituose miestuose, savivaldybės administracija samdo išorės ekspertus, nevyriausybinės organizacijos, kurios organizuoja ir fasilituoja piliečių asamblėjas.

9 pav. Europos miestai, kuriuose piliečių asamblėjos vyksta reguliariai. Parengta pagal „DemocracyNext“ pateiktą informaciją.

Asamblėjos principai: įtrauktis, lygiavertiškumas, nepriklausomumas

Vilniaus piliečių asamblėjos procesas grindžiamas pagrindiniais svarstomosios demokratijos principais:

Įtrauktis. Dalyviai atrenkami taip, kad atspindėtų miesto gyventojų įvairovę, o procesas organizuojamas taip, kad visi turėtų galimybę išsakyti savo nuomonę ir prisidėti prie rekomendacijų formavimo.

Lygiavertiškumas. Visi dalyviai turi vienodą balsą ir galimybę dalyvauti procese, nepriklausomai nuo patirties, statuso ar kompetencijos. Fasilitatorių vaidmuo – užtikrinti saugią, pagarbią ir konstruktyvią diskusijų aplinką.

Nepriklausomumas. Asamblėjos dalyviams teikiama informacija rengiama nepriklausomų ekspertų grupės, siekiant užtikrinti jos neutralumą ir faktinį tikslumą. Ekspertai pateikia duomenis, analizę ir skirtingas perspektyvas, tačiau neformuoja dalyvių sprendimų.

Šie principai leidžia sukurti skaidrų, patikimą ir gyventojams atstovaujantį procesą, kuriame sprendimai priimami remiantis žiniomis, diskusijomis ir bendru sutarimu.

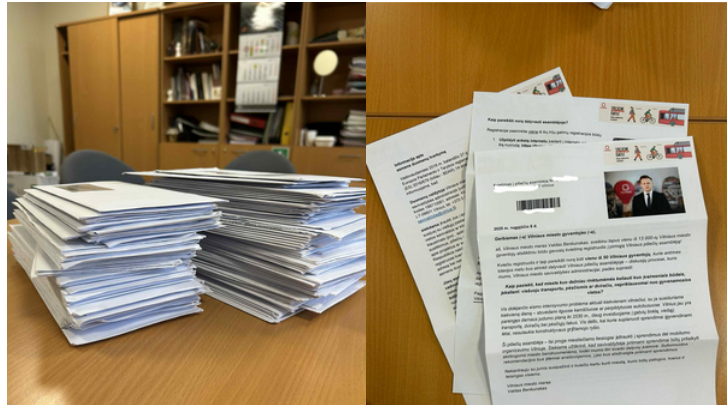
10 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos akimirka

5. Dalyvių atranka

5.1. Atrankos metodika ir atsitiktinė imtis

Vilniaus piliečių asamblėjos dalyviai buvo atrinkti taikant demokratinės loterijos principą – tarptautinėje praktikoje pripažintą metodą, leidžiantį suformuoti reprezentatyvią gyventojų grupę, atspindinčią miesto įvairovę. Atranka vyko dviem etapais.

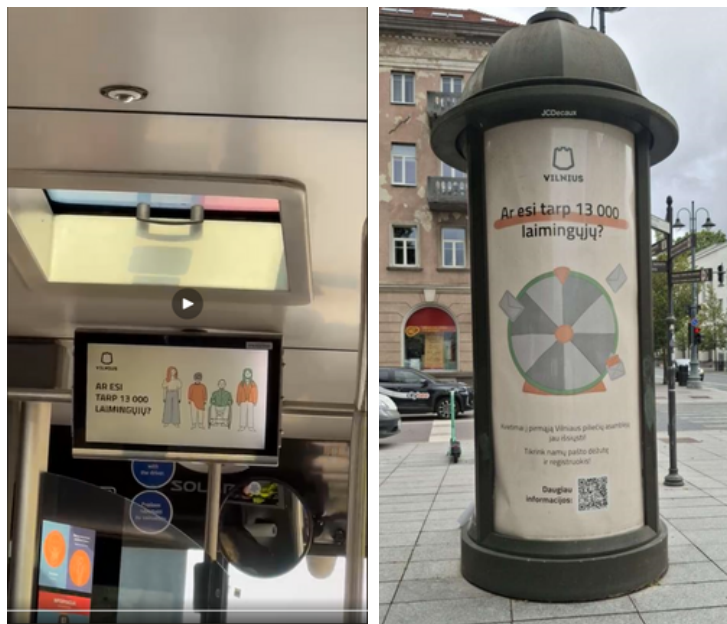
Pirmajame etape, 2025 m. rugpjūčio mėn. atsitiktinai parinktiems **13 000 Vilniaus m. adresų** buvo išsiųsti laišukai į namų pašto dėžutes su kvietimais dalyvauti asamblėjoje. Kvietimus gavo įvairiose miesto seniūnijose gyvenantys žmonės, nepriklausomai nuo jų socialinių, demografinių ar ekonominių charakteristikų.

11 pav. Atsitiktinė tvarka siųsti laišukai su mero kvietimu registruotis dalyvauti piliečių asamblėjoje.

Kai buvo išsiųsti laišukai, mieste buvo galima matyti lauko reklamas, kviečiančias vilniečius tikrintis namų pašto dėžutes ir ieškoti jose laiško su kvietimu registruotis į piliečių asamblėją.

Į kvietimą atsiliepė ir dalyvauti užsiregistravo **731 gyventojas**, t. y. apie **5,6 %** pakviestųjų. Šis atsakas sudarė pakankamą pagrindą reprezentatyvios asamblėjos grupės formavimui.

Antrajame etape užsiregistravę gyventojai buvo suskirstyti pagal sociodemografinius rodiklius, o iš kiekvienos grupės atsitiktinės atrankos būdu atrinkti dalyviai. Taip buvo užtikrinta, kad galutinė asamblėjos sudėtis kuo tiksliau atspindėtų Vilniaus gyventojų struktūrą.

12 pav. Reklama kviečianti vilniečius tikrintis namų pašto dėžutes

5.2. Demografiniai kriterijai

Antrinė dalyvių atranka buvo vykdoma pagal šešis pagrindinius kriterijus:

- lytį;
- amžių;
- tautybę;
- išsilavinimą;
- gyvenamąją seniūniją;
- dažniausiai pasirenkamą transporto priemonę kasdienėms kelionėms.

Šie kriterijai pasirinkti siekiant įtraukti skirtingas patirtis ir užtikrinti, kad asamblėjos rekomendacijos atspindėtų įvairių gyventojų grupių poreikius, ypač svarbius judumo temai.

5.3. Kaip užtikrintas reprezentatyvumas

Pagal šešis sociodemografinius kriterijus iš 731 užsiregistravusių miestiečių loterijos būdu atrinkti **54** miestiečiai. Su kiekvienu iš jų susisiekta telefonu. Iš 54 dalyvauti asamblėjoje sutiko **43**, o, galiausiai, asamblėjoje sudalyvavo **39 asmenys**.

43 asamblėjoje sutikę dalyvauti asmenys – tai lyg „mikro Vilnius“, atspindintis miesto gyventojų įvairovę. Pateikiame palyginamąją lentelę, kurioje – sutikusių dalyvauti asamblėjos dalyvių ir Vilniaus miesto sociodemografinių rodiklių palyginimas. **Ryščiau** lentelėje pažymėta dauguma, o **raudona spalva** – asamblėjos grupės nuokrypis nuo Vilniaus miesto rodiklių.

Asamblėjos dalyviai Viso: 43	Vilniaus miesto gyventojai (2025-08-11 duomenys) Viso: 635 381
Lytis	
58 % moterys 44 % vyrai	52 % moterys 48 % vyrai
Amžius	
18-29 m. 12 % 30-45 m. 33 % 46-55 m. 19 % 56-64 m. 12 % 65+ m. 26 %	18-29 m. 14 % 30-45 m. 34 % 46-55 m. 16 % 56-64 m. 14 % 65+ m. 22 %
Tautybė	
Lietuvių 81 % Baltarusių 7 % Ukrainiečių 5 % Rusų 2 % Kita 5 %	Lietuvių 83 % Baltarusių 6 % Ukrainiečių 3 % Rusų 3 % Kita 5 %

Asamblėjos dalyviai	Vilniaus miesto gyventojai
Gyvenama vieta	
<p>Verkiai 12 % Pašilaičiai 7 % Žirmūnai 7 % Antakalnis 7 % Naujoji Vilnia 5 % Fabijoniškės 2 % Naujininkai 7 % Naujamiestis 5 % Pilaitė 7 % Lazdynai 7 % Šeškinė 5 % Senamiestis 7 % Justiniškės 2 % Karoliniškės 2 % Šnipiškės 5 % Vilkipėdė 5 % Žvėrynas 1 % Viršuliškės 0 % Rasos 2 % Paneriai 2 % Grigiškės 2 %</p>	<p>Verkiai 9 % Pašilaičiai 7 % Žirmūnai 7 % Antakalnis 7 % Naujoji Vilnia 7 % Fabijoniškės 6 % Naujininkai 6 % Naujamiestis 6 % Pilaitė 5 % Lazdynai 5 % Šeškinė 5 % Senamiestis 4 % Justiniškės 4 % Karoliniškės 4 % Šnipiškės 4 % Vilkipėdė 3 % Žvėrynas 2 % Viršuliškės 2 % Rasos 2 % Paneriai 2 % Grigiškės 2 %</p>
Išsilavinimas	
<p>Pradinis 2 % Pagrindinis (10 kl.) 7 % Vidurinis (12 kl.) 19 % Profesinis 19 % Aukštasis 53 %</p>	<p>Pradinis 4 % Pagrindinis (10 kl.) 6 % Vidurinis (12 kl.) 28 % Profesinis 18 % Aukštasis 45 %</p>
Dažniausiai pasirenkamas būdas ar transporto priemonė kasdienėms kelionėms	
<p>Nuosavas automobilis 51 % Viešasis transportas 26 % Dviratis 7 % Pėsčiomis 14 % Kita 2 %</p>	<p>Nuosavas automobilis 50 % Viešasis transportas 27 % Dviratis 5 % Pėsčiomis 15 % Kita 3 %</p>

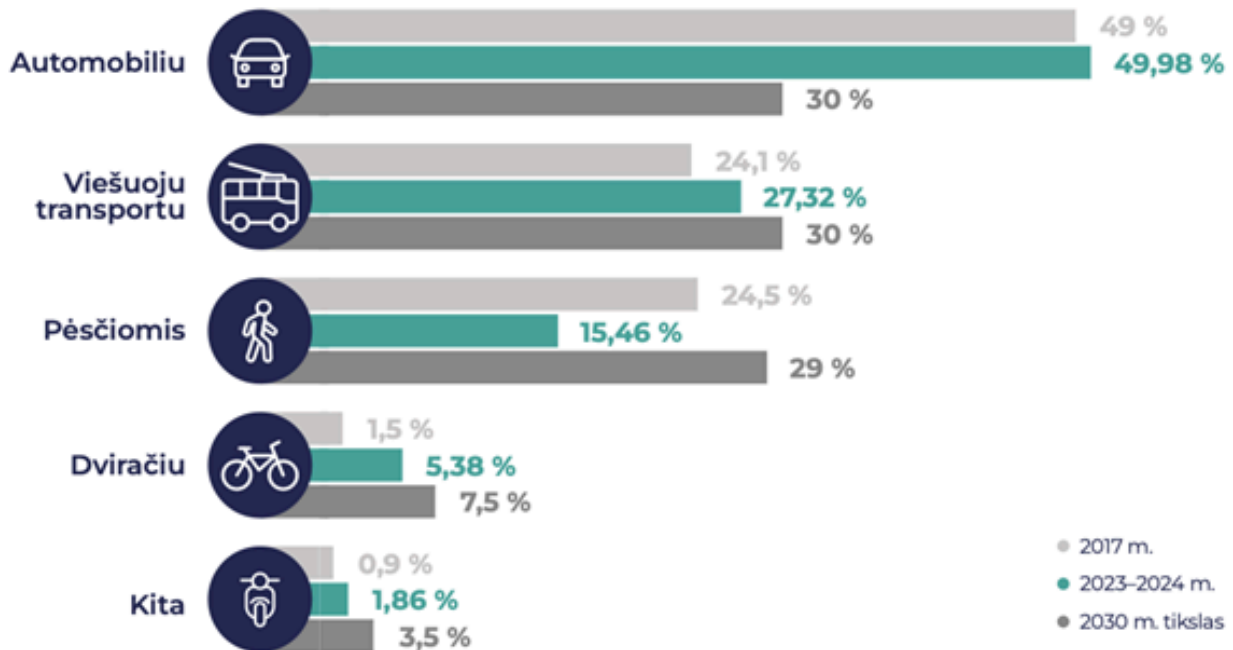
6. Asamblėjos tema: darnus judumas

Vilnius šiandien susiduria su reikšmingais judumo iššūkiais, darančiais tiesioginę įtaką gyventojų kasdieniam gyvenimui, aplinkos kokybei ir miesto tvarumui. Transporto sektorius yra didžiausias šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinis mieste – jam tenka apie 40 % visų emisijų. Be to, eismo spūstys Vilniuje yra didžiausios Lietuvoje, jos blogina oro kokybę ir ilgina kelionių laiką.

6.1. Kelionių pasiskirstymas Vilniuje

Didelė vilniečių dalis kasdienėms veikloms – darbui, ugdymui, paslaugoms ar laisvalaikiui – vis dar renkasi automobilį. Dėl to miestas susiduria su transporto spūstimis, ilgėja kelionių trukmė, prastėja oro kokybė. 2022 m. tyrimai rodo, kad daugiausiai šiltnamio efektą sukeliančių dujų Vilniuje išskiria būtent iškastiniu kuru varomos transporto priemonės. Kitais žodžiais tariant, iškastiniu kuru varomi automobiliai yra didžiausias oro teršėjas Vilniaus mieste.

Kasdienių kelionių pasiskirstymas Vilniuje pagal 2023–2024 m. apklausos duomenimis :

JUDU

13 pav. Gyventojų keliavimo įpročiai (2023–2024 m.),
(šaltinis: Savivaldybės įmonės „Susisiekimo paslaugos“ 2024 m. vadovybės ataskaita)

6.2. Kodėl reikalingas pokytis dabar?

Judumo iššūkius dar labiau sustiprina klimato kaitos poveikis ir Vilniaus įsipareigojimas tapti klimatui neutraliu miestu iki 2030 m. Pagal 2018 m. parengtą Vilniaus miesto darnaus judumo planą, iki 2030 m., kasdienių kelionių pasiskirstyme mieste turi dominuoti darnios judumo priemonės: viešasis transportas, dviračiai ir kelionės pėsčiomis. **Iki 2030 m. miestas siekia, kad Vilniuje kasdienės kelionės būtų atliekamos:**

- 30 % automobiliu;
- 30 % viešuoju transportu;
- 30 % pėsčiomis;
- 7 % dviračiu;
- 3 % kitomis priemonėmis.

Transporto emisijų mažinimas, oro kokybės gerinimas ir humaniškesnių gatvių kūrimas yra vienos iš priemonių siekiant užtikrinti saugią, sveiką ir patogią aplinką visiems gyventojams. Judumo pokyčiai taip pat yra svarbūs socialiniam teisingumui – patogus judėjimas turi būti prieinamas nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, pajamų ar fizinių galimybių.

Todėl Vilniui būtina ieškoti sprendimų, kurie padėtų mažinti priklausomybę nuo automobilių, gerinti viešojo transporto ir aktyvaus judėjimo galimybes, užtikrinti tolygesnę infrastruktūros plėtrą ir kurti miestą, kuriame patogus judėti visiems.

Piliečių asamblėja kvietė gyventojus kartu formuoti šių pokyčių kryptį.

Daugiau informacijos apie asamblėjos temą rasite piliečių asamblėjos informaciniame leidinyje, kuris buvo skirtas asamblėjos dalyviams.

14 pav. Konstitucijos pr., Vilnius

15 pav. Informacinis ledinys asamblėjos dalyviams

7. Asamblėjos eiga

Sesijų apžvalgos

Vilniaus piliečių asamblėjos procesą sudarė atidarymo renginys, penkios teminės sesijos (dienos) ir rekomendacijų perdavimo šventė. Pirmųjų dviejų sesijų metu dalyviai susipažino su Vilniaus judumo situacija, ekspertų įžvalgomis ir skirtingų visuomenės grupių patirtimis, taip pat identifikavo pagrindinius iššūkius. Trečiojoje sesijoje buvo pradėtos formuoti sprendimų vizijos, o ketvirtojoje vyko rekomendacijų kūrimas, grupavimas ir tobulinimas, siekiant aiškių, argumentuotų ir bendru sutarimu paremtų formuluočių. Penktoji sesija buvo skirta galutiniam rekomendacijų derinimui ir balsavimui, o visas procesas užbaigtas iškilminga rekomendacijų perdavimo Vilniaus miesto savivaldybei ceremonija, kuri vyko miesto tarybos salėje.

Toliau leidinyje – kiekviena sesija pristatoma atskirai.

16 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos sesijų planas

7.1. Vilniaus piliečių asamblėjos atidarymo renginys (rugsėjo 24 d.)

17 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos atidarymo akimirka. Sauliaus Žiūros nuotr.

Vilniaus piliečių asamblėja prasidėjo oficialiu atidarymu ir sveikinimo kalbomis. Dalyvius pasveikino Vilniaus miesto savivaldybės vicemerar Andrius Grigonis, JUDU (SĮ „Susisiekimo paslaugos“) direktorė Loreta Levulytė-Staškevičienė ir Vilniaus vyriausioji miesto architektė Laura Kairienė.

Atidarymo metu dalyviai susipažino tarpusavyje, sužinojo daugiau apie piliečių asamblėjos idėją, dalyvių atrankos principus ir būsimų sesijų eigą. Taip pat buvo pristatytas pagrindinis asamblėjos klausimas:

Kaip užtikrinti, kad Vilniaus gyventojai dažniau rinktųsi viešąjį transportą 🚆, vaikščiotų pėsčiomis 🚶♂️ ar važiuotų dviračiu 🚲 – nepriklausomai nuo to, kur mieste jie gyvena?

Renginio metu pristatyta visa asamblėjos komanda – fasilitatoriai, organizatoriai, savanoriai, stebėtojai, vertintojos ir ekspertai. Pabaigoje dalyviai aptarė darbo susitarimus ir žengė pirmuosius žingsnius bendrame asamblėjos procese.

7.2. 1-oji diena: judumo situacija ir ekspertų įžvalgos (rugsėjo 27 d.)

18 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos pirmosios sesijos akimirka.
Paulinos Janušaitės nuotr.

Pirmoji Vilniaus piliečių asamblėjos sesija vyko rugsėjo 27 d. Ji prasidėjo dalyvių pasitikimu ir dienos pristatymu, kurio metu organizatoriai supažindino su bendra proceso eiga, principais ir laukiančiais etapais. Dalyviai dar kartą susipažino tarpusavyje, peržiūrėjo darbo susitarimus ir aptarė, kaip viso proceso metu užtikrinti saugią, pagarbią ir įtraukią diskusijų aplinką.

Dalyviai buvo suskirstyti į mažesnes grupes, kuriose galėjo aptarti dienos eigą, pasidalyti lūkesčiais ir pastebėjimais. Šios grupės tapo nuolatinio grįžtamojo ryšio erdve ir padėjo užtikrinti, kad būtų girdimi visi balsai – nepriklausomai nuo patirties ar drąsos kalbėti.

19 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos pirmosios sesijos akimirkos. Paulinos Janušaitės nuotr.

Informacinė dalis

Sesijos metu dalyviams buvo pristatytas informacinis leidinys apie Vilniaus judumo situaciją, pagrindinius statistinius rodiklius ir aktualiausių iššūkius. Vėliau vyko vertintojų pasisakymai, o JUDU (SĮ „Susisiekimo paslaugos“) pristatė pranešimą „Kaip juda Vilnius?“, kuriame buvo apžvelgta:

- dabartinė miesto judumo struktūra;
- viešojo transporto, pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūros būklė;
- pagrindinės problemos ir siekiai;
- planuojamos kryptys, skatinant darnų judumą.

Šis pranešimas suteikė dalyviams bendrą situacijos supratimą ir padėjo pasirengti tolimesnėms diskusijoms.

20 pav. JUDU komanda, Paulinos Janušaitės nuotr.

Ekspertų pranešimai

Vėliau dalyviai klausėsi įvairių sričių ekspertų pristatymų:

prof. dr. Egidijus Rimkus
„Stabdyti ar greitėti? Judumo pasirinkimai klimato kaitos kryžkelėje“
[Daugiau informacijos](#)

doc. dr. Ieva Misiūnė
„Žalioji infrastruktūra: tik rekreacija ar dar daugiau?“
[Daugiau informacijos](#)

doc. dr. Rasa Ušpalytė-Vitkūnienė
„Darnus viešasis transportas“
[Daugiau informacijos](#)

Donatas Baltrušaitis
„Glausta gatvės istorija nuo 1960 m.“
[Daugiau informacijos](#)

dr. Jonė Vitkauskaitė-Ramanauskienė
„Kaip paskatinti tvarų judumą?“
[Daugiau informacijos](#)

Po kiekvieno pristatymo dalyviai diskutavo grupėse, uždavė klausimus ir gilinosi į išgirstą informaciją. Tai padėjo formuoti bendrą supratimą apie judumo iššūkius skirtingose Vilniaus vietose ir pasiruošti rekomendacijų kūrimui.

7.3. 2-oji diena: Judumo iššūkių identifikavimas (spalio 4 d.)

Antroji Vilniaus piliečių asamblėjos sesija vyko spalio 4 d. ir **buvo skirta geriau suprasti skirtingų visuomenės grupių patirtis bei identifikuoti pagrindinius judumo iššūkius mieste**. Jos metu dalyviai klausėsi bendruomenių, jaunimo, nevyriausybinų organizacijų ir ekspertų pasisakymų, kurie suteikė platesnį kasdienio judėjimo Vilniuje kontekstą.

Sesija prasidėjo Geležinkelio muziejuje, kur dalyviai buvo supažindinti su miesto plėtros ir judumo aspektais. Pranešėjai dalijosi savo bendruomenių ir organizacijų patirtimis, pristatė konkrečius pavyzdžius – kas veikia, su kokiais sunkumais susiduriama ir kur labiausiai reikia pokyčių.

Patirčių įvairovė

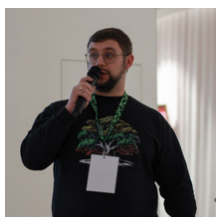
Rytinėje dalyje dalyviai klausėsi šių pristatymų:

Ignas Valentinavičius
„Policentrinio miesto strategija“
[Daugiau informacijos](#)

**Balsių bendruomenės pirmininkė
Neringa Kleniauskienė**
[Daugiau informacijos](#)

**Vilniaus miesto seniūnaičių asociacijos atstovas
Jonas Ragaišis**
[Daugiau informacijos](#)

**Vilniaus jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ ir
jaunimo aplinkosaugos organizacija „GenGamta“
(Augustina Aleknaitė ir Anabela Vaitkevičiūtė)**
[Daugiau informacijos](#)

Šie pasisakymai padėjo dalyviams geriau suprasti, kaip skirtingi miesto gyventojai kasdien patiria judumą – nuo transporto pasirinkimo galimybių, paslaugų prieinamumo ir saugumo iki infrastruktūros trūkumų sparčiai augančiuose rajonuose.

Kelionė traukiniu į Naująją Vilnią

21 pav. Asamblėjos dalyvių kelionė traukiniu. Paulinos Janušaitės nuotr.

Po rytinių pristatymų dalyviai traukiniu vyko į Naująją Vilnią, kur „Dūmų fabrike“ vyko antroji dienos dalis. Kelionė traukiniu buvo pasirinkta kaip praktinė patirtis, leidusi dalyviams patiems išbandyti vieną iš darnaus judumo formų ir įvertinti viešojo transporto prieinamumą realiomis sąlygomis.

Dūmų fabrike dalyviai išgirdo papildomų įžvalgų iš:

Naujosios Vilnios miesto bendruomenės atstovo Maksimo Zacharovo
[Daugiau informacijos](#)

Lietuvos dviratininkų bendrijos atstovo Justo Ingelevičiaus
[Daugiau informacijos](#)

Lietuvos žmonių su negalia sąjungos atstovo Adomo Bukausko
[Daugiau informacijos](#)

Fizinės medicinos ir rehabilitacijos gydytojo Jono Vinco Banaičio
[Daugiau informacijos](#)

Šios perspektyvos atskleidė, kaip judumo problemos skirtingai paliečia įvairias visuomenės grupes – ypač žmones, gyvenančius miesto pakraščiuose ar turinčius ribotas galimybes judėti savarankiškai.

Diskusijos ir iššūkių žemėlapis

22 pav. Žaidimas „Bingo“,
Paulinos Janušaitės nuotr.

Po pranešimų vyko klausimų ir atsakymų sesija, kurios metu dalyviai aktyviai diskutavo su pranešėjais ir gilinosi į svarbiausias problemas. Vėliau darbas tęsėsi grupėse, pildant „Iššūkių ir pokyčių“ lapelius, kuriuose buvo fiksuojamos išgirstos idėjos, patirtys ir pastebėjimai.

Vėliau vyko interaktyvus žaidimas „Bingo“, padėjęs pamatyti bendrą dalyvių supratimą apie judumo iššūkius ir identifikuoti spragas – temas ar aspektus, kurie dar nebuvo aptarti, tačiau yra svarbūs sprendimų paieškai.

Antroji asamblėjos sesija baigėsi filmų vakaru, kurio metu dalyviai žiūrėjo trumpametražius filmus iš Tarptautinio dviračių fimų festivalio repertuaro („International Cycling Film Festival“). trumpametražiuose filmuose – kūrybiškai interpretuotos skirtingos transporto priemonės ir jų vaidmuo miestuose. Tai suteikė kūrybinę perspektyvą ir paskatino apmąstyti judumo kultūrą platesniame kontekste.

7.4. 3-oji diena: Rekomendacijų kūrimo pradžia (spalio 18 d.)

Trečioji Vilniaus piliečių asamblėjos sesija vyko spalio 18 d. Vilniaus miesto savivaldybėje ir pažymėjo naują proceso etapą – perėjimą nuo informacijos rinkimo ir judumo iššūkių analizės prie konkrečių sprendimų kūrimo. **Šios dienos tikslas buvo pradėti formuluoti rekomendacijas**, kurios paskatintų vilniečius dažniau rinktis viešąjį transportą, judėjimą pėsčiomis ar dviračiu, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos.

Sesijos pradžioje dalyviai apžvelgė ankstesnių susitikimų metu identifikuotus judumo iššūkius ir aptarė principus, kuriais turėtų būti vadovaujama ieškant sprendimų. Organizatoriai taip pat pristatė kitų Europos piliečių asamblėjų patirtis ir supažindino su metodais, padedančiais išvengti šališkumo bei užtikrinti argumentuotą, bendru sutarimu paremtą rezultatą.

Diena prasidėjo nuo JUDU (SĮ „Susisiekimo paslaugos“) pristatymo, kuriame buvo pristatyta Vilniaus judumo vizija iki 2050 m. Pranešime aptartos šios kryptys:

- saugesnių pėsčiųjų ir dviračių takų plėtra;
- klimato neutralumo siekis;
- naujų viešojo transporto rūšių galimas integravimas;
- miesto jungčių gerinimas;
- patogesnio ir prieinamesnio viešojo transporto tinklo kūrimas.

Po pristatymo dalyviai turėjo galimybę užduoti klausimus ir diskutuoti su ekspertais, siekdami geriau suprasti ilgalaikius miesto planus ir galimybes.

23 pav. JUDU įmonės specialistai. Paulinos Janušaitės nuotr.

Vizijos skirtingoms miesto dalims

Antroje sesijos dalyje dalyviai dirbo grupėse, kurdami judumo vizijas penkioms Vilniaus teritorijų kategorijoms:

- Miesto centrui

- Senamiesčiui

- Privačių namų kvartalam

- Daugiabučių kvartalam

- Jungtims tarp miesto dalių

Kiekviena grupė identifikavo prioritetus ir sprendimų kryptis, galinčias pagerinti judumą konkrečiose vietovėse – nuo saugumo ir infrastruktūros iki paslaugų prieinamumo ir viešojo transporto patogumo.

Rekomendacijų pradžia

Remdamiesi sukurtomis vizijomis ir ankstesnių sesijų metu surinkta informacija, dalyviai pradėjo rengti pirmuosius rekomendacijų juodraščius. Grupės formulavo konkrečius problemų apibrėžimus, galimus sprendimus ir numatomą poveikį gyventojams.

Šis etapas pažymėjo svarbų lūžį asamblėjos procese – dalyviai perėjo nuo klausymosi ir analizės prie aktyvaus sprendimų kūrimo, kuris tapo pagrindu galutinėms rekomendacijoms Vilniaus miesto savivaldybei.

25 pav. Asamblėjos akimirkos. Paulinos Janušaitės nuotr.

7.5. 4-oji diena: Rekomendacijų tobulinimas ir detalizavimas (lapkričio 8 d.)

26 pav. Asamblėjos akimirka.

Ketvirtoji Vilniaus piliečių asamblėjos sesija vyko lapkričio 8 d. Vilniaus miesto savivaldybėje ir pažymėjo perėjimą į intensyviausią proceso etapą. Šią dieną dalyviai ne tik tęsė rekomendacijų kūrimą, bet ir pradėjo jas sistemingai grupuoti, tikslinti bei vertinti pagal bendro sutarimo lygį. Pagrindinis dienos tikslas buvo **išgryninti, kuriuos pasiūlymus verta toliau plėtoti, kuriems reikia papildomos informacijos, o kurie kelia per daug neaiškumų.**

Rekomendacijų peržiūra: nuo individualaus darbo iki bendrų išvadų

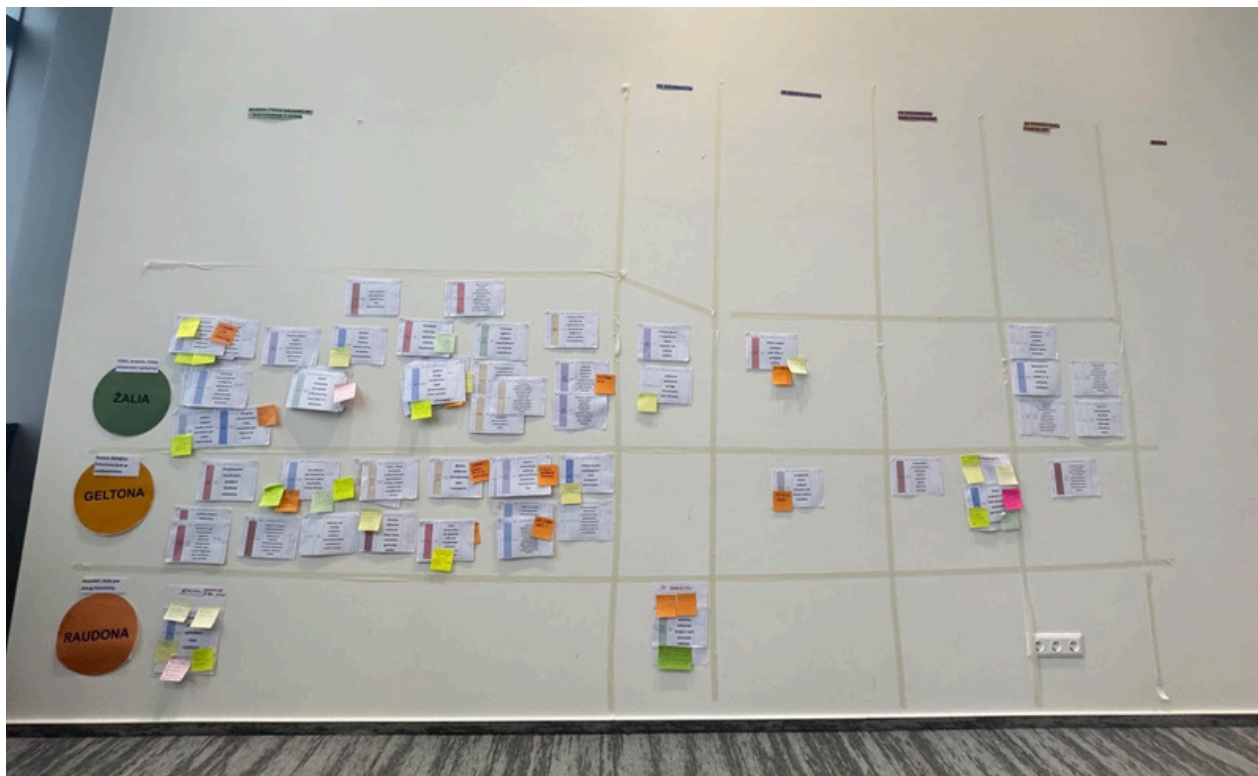
Svarbiausia dienos dalis buvo skirta trečiosios sesijos metu sukurtų 67 juodraštinų rekomendacijų analizei. Procesas prasidėjo individualia peržiūra – kiekvienas dalyvis skyrė laiko tyliai susipažinti su rekomendacijomis, išsiginčinti klausimus ir pastebėjimus.

Vėliau sekė darbas porose, kuriame dalyviai grupavo rekomendacijas pagal temas, ieškojo pasikartojimų, skirtumų ir specifinių elementų. Šio etapo tikslas buvo suprasti, kur rekomendacijos sutampa, o kur reikalingas aiškesnis atskyrimas ar papildymas. Galiausiai darbas persikėlė į trijų asmenų grupes, kuriose buvo aptarti individualūs neaiškumai ir ieškota bendros logikos formuojant stiprias, argumentuotas rekomendacijas.

„Šviesoforo“ metodas: žalia, geltona, raudona

Antroje dienos pusėje dalyviai perėjo prie rekomendacijų vertinimo pagal pasiekto sutarimo lygį. Forumo principu rekomendacijos buvo skirstomos į tris kategorijas:

- **Žalia** Rekomendacijos, kurių esmė aiški ir dėl kurių dalyviai sutaria. Šios rekomendacijos laikomos pasirengtos perduoti savivaldybės ekspertų grupei susipažinti ir suteikti grįžtamąjį ryšį.
- **Geltona** Rekomendacijos, kurioms reikalingi papildomi patikslinimai, informacija arba trumpa diskusija, siekiant bendro sutarimo.
- **Raudona** Rekomendacijos, keliančios daug neatsakytų klausimų, kurioms trūksta aiškumo arba sutarimo. Tokios rekomendacijos buvo atidedamos.

27 pav. „Šviesoforo“ metodo taikymo akimirka

Šis vertinimo etapas leido susidaryti aiškų vaizdą, kuriose srityse rekomendacijos jau yra pakankamai brandžios, o kur procesas dar reikalauja gilesnio darbo.

Rekomendacijų tikslinimas ir bendro vaizdo peržiūra

Dienos pabaigoje dalyviai dar kartą grįžo prie rekomendacijų, tikslindami jų formuluotes ir argumentaciją. Padedami fasilitatorių dalyviai, dirbo prie rekomendacijų struktūros, tikslinimo, formuluočių ir aiškumo.

Galiausiai visa salė kartu, o taip pat ir individualiai, perskaitė **„žaliąsias“ rekomendacijas**, siekdama įvertinti, kaip arti bendro sutarimo pavyko priartėti ir kurios rekomendacijos jau pasirengusios galutiniam etapui.

7.6 5-oji diena: Balsavimas dėl galutinių rekomendacijų (lapkričio 29 d.)

28 pav. Bendra asamblėjos dalyvių ir komandos nuotrauka po galutinio balsavimo už rekomendacijas

Penktoji Vilniaus piliečių asamblėjos sesija, vykusi lapkričio 29 d., buvo esminis proceso etapas, žymintis perėjimą prie galutinių rekomendacijų formavimo ir balsavimo. Šios dienos tikslas buvo užtikrinti, kad visos savivaldybei teikiamos rekomendacijos būtų aiškios, logiškos, argumentuotos ir paremtos bendru dalyvių sutarimu.

Rekomendacijų tikslinimas grupelėse

Diena prasidėjo intensyviu darbu mažose grupėse. Dalyviai, remdamiesi ankstesnėse sesijose gautu savivaldybės grįžtamoju ryšiu ėmėsi rekomendacijų tikslinimo. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas argumentavimui – dalyviai ne tik tikslino formuluotes, bet ir aiškiai pagirdė, kodėl rekomendacija reikalinga bei kokį poveikį ji turėtų gyventojams.

Kiekviena grupė siekė pasiekti vidinį sutarimą dėl formuluočių. Diskusijų metu buvo tikslinami žodžiai, struktūra ir loginiai ryšiai, kad rekomendacijos būtų suprantamos tiek ekspertams, tiek plačiajai visuomenei.

Baigus turinio tikslinimą, dalyviai perėjo prie techninio etapo – patikslintos rekomendacijų formuluotės buvo suvestos į skaitmeninę formą, laikantis vienodos struktūros. Visi tekstai buvo sujungti į vieną bendrą dokumentą, sudarant galimybę dalyviams susipažinti su visų grupių parengtomis rekomendacijomis.

Rekomendacijų peržiūra grupelėse

Turėdami bendrą rekomendacijų rinkinį, dalyviai dar kartą grįžo prie jų peržiūros.

Šis etapas leido:

- pamatyti visos asamblėjos bendrą darbo rezultatą;
- pastebėti formuluočių niuansus;
- įvertinti, ar rekomendacijos atitinka kokybės kriterijus;
- įsitikinti, kad pasiektas pakankamas sutarimas prieš pereinant prie balsavimo.

Galutinių rekomendacijų formulavimas: trijų spalvų kortelių metodas

Po pietų vyko svarbiausia dienos dalis – galutinis rekomendacijų vertinimas. Kiekvienas dalyvis gavo tris skirtingų spalvų korteles, leidžiančias išreikšti savo poziciją dėl kiekvienos rekomendacijos:

- **Žalia** Iš esmės sutinku su rekomendacija; ji aiški, logiška ir priimtina be papildomų pataisų.
- **Geltona** Reikalingas nedidelis formuluotės patikslinimas, po kurio būtų galima visiškai pritarti.
- **Raudona** Iš esmės nesutinku su rekomendacija; tokiai formuluotei pritarti negaliu.

Diskusija vyko rekomendacija po rekomendacijos: dalyviai perskaitė galutines formuluotes, išreiškė savo pozicijas kortelėmis ir, esant poreikiui, trumpai pagrindė savo sprendimą. Geltonos kortelės atveju buvo ieškoma minimalios korekcijos, leidžiančios pasiekti bendrą sutarimą.

Balsavimas dėl galutinių rekomendacijų

Sesijos pabaigoje įvyko oficialus balsavimas dėl galutinių rekomendacijų. Galutinis balsavimas vyko telefonu arba kompiuteriu. Balsavimo rezultatas pasirodydavo iškart bendrame ekrane. Dalyviai balsavo pagal iš anksto patvirtintą metodiką, o rezultatai parodė, kokio lygio sutarimas pasiektas dėl kiekvienos rekomendacijos.

Šis balsavimas tapo kulminaciniu piliečių asamblėjos momentu – jo metu išryškėjo pasiūlymai, sulaukę didžiausio dalyvių palaikymo ir perduodami Vilniaus miesto savivaldybei kaip galutinės, argumentuotos ir demokratiškai suformuotos rekomendacijos.

7.7. Rekomendacijų perdavimo šventė (gruodžio 10 d.)

Gruodžio 10 d. įvyko iškilminga Vilniaus piliečių asamblėjos rekomendacijų perdavimo šventė, simboliškai užbaigusi visą procesą. Renginio metu asamblėjos dalyviai pristatė per kelis mėnesius kruopščiai parengtas rekomendacijas ir oficialiai perdavė jas Vilniaus miesto vicemerui Andriui Grigoniui.

Šventės metu dalyviai trumpai apžvelgė asamblėjos eigą, išryškino pagrindinius iššūkius ir pasiektus rezultatus bei pristatė svarbiausias rekomendacijų kryptis ir jų reikšmę miesto judumo gerinimui. Vicemerą padėkojo dalyviams už aktyvų įsitraukimą, skirtą laiką ir priimtą atsakomybę, pabrėždamas, kad pateiktos rekomendacijos taps reikšminga įžvalga savivaldybės sprendimų priėmimo procese.

Rekomendacijų perdavimo šventė užbaigė Vilniaus piliečių asamblėjos darbą ir pažymėjo svarbų žingsnį stiprinant gyventojų įtraukimą į miesto politikos formavimą.

29 pav. Rekomendacijų perdavimo savivaldybei šventės akimirkos. Sauliaus Žiūros nuotr.

8. Dalyvių patirtys

Vilniaus piliečių asamblėja dalyviams tapo ne tik galimybe prisidėti prie miesto sprendimų, bet ir prasminga asmenine patirtimi. Daugelis jų pabrėžė, kad dalyvavimas sustiprino pasitikėjimą demokratiniais procesais, paskatino permąstyti asmeninius įpročius ir leido pajusti, jog kiekvieno balsas gali turėti realų poveikį.

Dalyvavimas Piliečių asamblėjoje man buvo išskirtinė ir labai prasminga patirtis. Ji ne tik praturtino žiniomis, bet ir leido pajusti, kad kiekvienas iš mūsų gali turėti įtakos miestui, kuriame gyvename.

Man buvo svarbu išgirsti skirtingas nuomones – tiek ekspertų, tiek kitų dalyvių – ir kartu ieškoti sprendimų, kurie realiai galėtų pagerinti kasdienį vilniečių gyvenimą.

Ši asamblėja sustiprino tikėjimą, kad aktyvus įsitraukimas ir dialogas tarp žmonių bei institucijų gali kurti geresnę, sąžiningesnę ir atviresnę bendruomenę.

Asamblėjos dalyvė

Dalyviai taip pat akcentavo bendruomeniškumo jausmą ir įkvėpimą, kylantį iš bendro darbo su skirtingų patirčių žmonėmis.

Vilnius tikrai labai gražus miestas! Padarykim viską, kad taip būtų visada! Sudalyvavus asamblėjoj, nuoširdžiai džiaugiuosi, kad yra tiek daug aktyvių žmonių, kuriems rūpi Vilniaus ateitis. Tikiuosi, kad ir jaunimas labiau prisidės prie Vilniaus kūrimo gerovės.

Ačiū organizatoriams ir savanoriams už jūsų triūsą!

Asamblėjos dalyvė

Ne vienas dalyvis pabrėžė ir asmeninį augimą bei mokymosi procesą.

Atstovauti miesto gyventojų poreikius man buvo kažkas naujo. Su šia patirtimi įgijau naujų žinių ir paaugau kaip asmenybė. Taip pat labai patiko, kad užsiėmimų metu buvo išlaikytas balansas tarp interaktyvumo ir teorinės dalies.

Dar kartą ačiū.

Asamblėjos dalyvė

Kai kuriems dalyviams asamblėja tapo natūraliu jų pilietinio aktyvumo tęsiniu.

Pagal galimybes savanoriauju; organizuoju renginius bei dalyvauju bendruomenės veikloje, visada balsuoju, tad sulaukus kvietimo registruotis į Asamblėją ilgai galvoti neteko! Tai buvo galimybė man prisidėti bei dalyvauti priimant svarbius klausimus mieste.

Asamblėjos dalyvis

Kitiems – netikėta, bet labai vertinga patirtis.

Užsiregistravęs į Asamblėją nelabai tikėjau, kad būsiu atrinktas iš daugelio, tad tikrai nustebau gavęs pakvietimą. Nuoširdžiai nežinojau, ko tikėtis iš pačios Asamblėjos, jos eigos bei rezultatų. Pati Asamblėja buvo suorganizuota puikiai, apgalvota praktiškai iki smulkmenų. Asamblėja buvo įdomi mokymosi kelionė, pakeitusi dalį mano minčių bei įsitikinimų apie judumą Vilniuje bei, tikėkimės, prasmingos kūrybinės dirbtuvės, leisiančios pagerinti judumą mieste.

Asamblėjos dalyvis

Dalyviai taip pat dalijosi ir kritinėmis, refleksyviomis įžvalgomis apie patį procesą.

Pradžioje į asamblėją žiūrėjau gana skeptiškai, tačiau jau po antros darbinės dienos atsirado stiprus atsakomybės jausmas, kuris lydėjo iki pat paskutinės sesijos. Susidarė įspūdis, kad su kiekviena diena vis daugiau dalyvių tapo aktyvesni ir labiau įsitraukę, nors žmonės buvo labai skirtingi – tai ir padarė šią patirtį ypač įdomią.

Kartu norisi įvardyti ir tai, ko pritrūko: dalyvių tarpe pasigedau daugiau jaunimo, taip pat dažnai trūko laiko gilesnėms diskusijoms ir pasiūlymų formavimui. Mano nuomone, tokios apimties procesui būtų pravertusios dar kelios papildomos darbo dienos.

Vis dėlto bendra patirtis buvo itin pozityvi. Pats faktas, kad tokia piliečių asamblėja įvyko, yra labai reikšmingas. Norėčiau, kad tokie procesai taptų Vilniaus norma. Nuoširdi padėka visiems, kurie organizavo ir vedė asamblėją.

Asamblėjos dalyvis

Šios patirtys atskleidžia, kad Vilniaus piliečių asamblėja dalyviams tapo ne tik konsultaciniu procesu, bet ir erdve dialogui, mokymuisi bei bendram atsakomybės už miesto ateitį prisiėmimui.

9. Tolimesni žingsniai

Kaip savivaldybė naudos rekomendacijas

Vilniaus piliečių asamblėjos parengtos rekomendacijos bus naudojamos kaip gyventojų patirtimi, argumentais ir bendru sutarimu grįstas indėlis į sprendimus dėl judumo iššūkių sprendimo mieste. Savivaldybės administracijos padaliniai ir pavaldžios įstaigos vertins rekomendacijas pagal savo kompetencijas, analizuodami jų įgyvendinamumą, galimą poveikį ir sąsajas su miesto strateginiais dokumentais bei jau vykdomomis priemonėmis.

Savivaldybė siekia, kad rekomendacijos, pagal galimybes, būtų ne tik aptartos, bet ir sistemiškai integruotos į planavimo, biudžeto bei įgyvendinimo procesus.

Rekomendacijų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo eiga

Siekiant užtikrinti aiškia, nuoseklią ir skaidrią rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną, numatyta ši eiga:

2026 m. sausio mėn. asamblėjos rekomendacijų nagrinėjimas Vilniaus miesto savivaldybėje, parengiamas rekomendacijų įgyvendinimo planas.

2026 m. vasario-kovo mėn. rekomendacijų įgyvendinimo planas pristatomas susijusiems savivaldybės skyriams, įmonėms ir pasidalinamas viešai.

Asamblėjos rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną

Stebėsenos tikslas – užtikrinti skaidrumą, tęstinumą ir galimybę visuomenei sekti, kaip piliečių asamblėjos rekomendacijos virsta konkrečiais veiksmais.

Numatytos stebėsenos ataskaitos

1-oji stebėsenos ataskaita – 2026 m. kovo mėn.

Praėjus maždaug trimis mėnesiams po asamblėjos pabaigos, bus parengta:

- rekomendacijų įgyvendinimo ataskaita,
- vieša santrauka,
- pristatymas visuomenei.

2-oji stebėsenos ataskaita – 2026 m. gruodžio mėn.

Praėjus metams po asamblėjos pabaigos, parengiamas ataskaitos priedas, kuriame:

- įvertintas rekomendacijų panaudojimas,
- apžvelgti pirmieji poveikio ženklai,
- pateiktos įžvalgos dėl tolesnių veiksmų.

Stebėsenos ir atskaitomybės reikšmė

Rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną užtikrina, kad Vilniaus piliečių asamblėja būtų ne vienkartinis projektas, o tęstinis demokratinio dialogo procesas. Tai svarbus žingsnis stiprinant gyventojų pasitikėjimą savivaldybe ir kuriant precedentą ateities piliečių asamblėjoms Vilniuje.

Asamblėjos vertinimas

Visą Vilniaus piliečių asamblėjos procesą stebėjo ir vertino Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto mokslininkės dr. Ieva Petronytė-Urbonavičienė ir dr. Rasa Bortkevičiūtė.

Prie tyrimo įgyvendinimo savanoriškais pagrindais prisidėjo Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto studentai(-ės): Gabija Januškaitė, Gerda Maračinskaitė, Motiejus Būta, Radvilė Kragnytė, Kotryna Kalinauskaitė ir Matas Blažys.

Atliekamu tyrimu siekiama įvertinti 2025 m. vykstančios Vilniaus miesto savivaldybės organizuojamos piliečių asamblėjos dizainą, svarstomosios demokratijos procesą ir trumpalaikį asamblėjos poveikį bei suformuluoti rekomendacijas Vilniaus miesto savivaldybei dėl svarstomosios demokratijos principų institucionalizavimo.

Tyrimo metu atliekamos piliečių asamblėjos dalyvių apklausos, reprezentatyvios Vilniaus miesto gyventojų apklausos, interviu su piliečių asamblėjos dalyviais, organizatoriais ir kitų suinteresuotųjų šalių, susijusių su svarstomosios demokratijos praktikų taikymu ateityje, atstovais. Vertinimo rezultatai bus pristatyti ataskaitoje, jos priede, santraukoje ir skaidrėse, skirtose sprendimų priėmėjams. Vertinimas bus prieinamas viešai.

30 pav. Vilniaus piliečių asamblėjos vertintojos: dr. Ieva Petronytė-Urbonavičienė ir dr. Rasa Bortkevičiūtė.

Paulinos Janušaitės nuotr.

Priedai

Šiame skyriuje pateikiami papildomi dokumentai ir medžiaga, kurie papildo ataskaitoje aprašytą Vilniaus piliečių asamblėjos procesą. Priedai suteikia galimybę detaliau susipažinti su ekspertų pateikta informacija, sesijų struktūra, dalyvių gautu grįžtamuju ryšiu bei fasilitatorių taikytais darbo metodais.

- A. Informacinis leidinys
- B. Susitarimai, kaip dirbsime drauge
- C. Sesijų darbotvarkės
- D. Ekspertų ir visuomenės grupių pranešimų suvestinė
- E. Fasilitatorių naudoti dizaino proceso metodai

A. Informacinis leidinys

Informacinis leidinys – tai asamblėjos dalyviams parengta medžiaga, supažindinanti su Vilniaus judumo situacija, pagrindiniais statistiniais rodikliais, esamais iššūkiais ir planuojamomis kryptimis. Leidinys buvo naudojamas kaip bendras faktinis pagrindas diskusijoms ir rekomendacijų rengimui.

→ [Informacinis leidinys \(nuoroda\)](#).

B. Susitarimai, kaip dirbsime drauge

Pateikiami bendri susitarimai, kuriuos Vilniaus piliečių asamblėjos dalyviai kartu su fasilitatoriais suformulavo proceso pradžioje. Jie apibrėžė, kaip dirbsime drauge – kokių bendravimo, klausymosi, pagarbos ir atsakomybės principų laikysimės, siekdami saugios, lygiavertės ir konstruktyvios bendradarbiavimo bei diskusijų aplinkos viso asamblėjos proceso metu.

Susitarimas	Kaip tai atrodo praktikoje
<p>Saugi aplinka Puoselėjame saugią erdvę idėjų dalijimuisi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gerbiam šios erdvės konfidencialumą – t. y. nefotografuojame ir nesidaliname nuotraukomis, kuriose matosi dalyvių veidai. • Stengiamės palaikyti vienas kitą, atsižvelgti į vienas kito poreikius. • Palaikome tvarką erdvėje, sugrąžiname daiktus į jiems skirtas vietas.
<p>Įvairovė ir lygybė Gerbiame nuomonių, idėjų ir įsitikinimų skirtumus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formuojame darbo grupes atsižvelgiant į kasdienio judumo pasirinkimus, amžiaus, rajonų skirtumus. • Išklausome ir bandome išžvelgti potencialą idėjose, jų formavimosi procese. • Padedame, padrašiname dalyvius, kuriems sunkiau kalbėti ar garsiai dalintis savo nuomone.
<p>Pagarbus dialogas Diskutuojame argumentuotai, be spaudimo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leidžiame vienas kitam pabaigti savo mintį prieš perimant žodį. • Leidžiame vienas kitam neturėti nuomonės kažkuriuo klausimu. • Stengiamės išlaikyti atvirą požiūrį į įvairias mintis ar nuomones. • Turime ženklą ir (ar) susitarimą, kaip sustabdyti per ilgai kalbančius ar kai nukrypstama nuo temos. <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vartojame pagarbią kalbą. • Kai vienas dalyvis kalba – kiti aktyviai klausosi.
<p>Bendruomeniškumas Kuriame pasitikėjimu grįstą atmosferą, palaikome vieni kitus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prisimename, kad visi judame link bendro tikslo – jei jūsų pasiūlymas dabar nerado vietos, gal jis bus vertingas vėliau. • Susitikimų metu stengiamės atsisėsti vis kitoje vietoje siekiant susipažinti su kuo daugiau dalyvių. • Skiriame laiko socialiniam ryšiui.
<p>Skaidrumas Aiškiai matome, kaip vyksta diskusija ir priimami sprendimai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sudarome atvirą aplinką kelti klausimus, jei kažkas neaišku. • Žinome, koks dienos planas ir kaip turime judėti eigoje, kad pasiektumėme jo tikslus. • Pasidaliname savo poreikiais su fasilitatoriais.
<p>Aktyvumas Įsitraukiame ir dalyvaujame procese.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skiriame laiką konstruktyviems ir efektyviems pokalbiams, padedame vienas kitam sugrįžti prie temos, jei nuo jos nukrypstame. • Stengiamės nesinaudoti telefonu, sutelkiame dėmesį į asamblėjos procesą. • Grupėse pasiskirstome rolėmis: laikrodininkas, fasilitatorius, rašytojas, pranešėjas.

C. Sesijų darbotvarkės

Sesijų darbotvarkėse pateikiama kiekvienos Vilniaus piliečių asamblėjos dienos struktūra, pagrindinės veiklos, temos ir jų seka. Jos padėjo dalyviams orientuotis procese, suprasti kiekvienos sesijos tikslą ir matyti, kaip atskiros veiklos nuosekliai veda link rekomendacijų kūrimo.

Rugsėjo 24 d., 18.00-20.30 val.

VILNIAUS PILIEČIŲ ASAMBLĖJOS ATIDARYMAS

I dalis. Supažindinimas (dalyvauja visi)

17:30 – Atvykimas ir registracija

18:00 – Asamblėjos atidarymas – sveikinimo kalbos:

- *Vilniaus miesto vicemeras Andrius Grigonis*
- *JUDU vadovė Loreta Levulytė-Staškevičienė*
- *Vyr. miesto architektė Laura Kairienė*

18:15 – Susipažinimas

18:30 – Gyventojų asamblėjos eigos bei komandos pristatymas:

- „Asamblėja 101: kas ir kodėl?“
Vilniaus miesto savivaldybės vyr. architektės patarėja, Beatričė Umbrasaitė
- „Talpa“ – piliečių asamblėjos patariamąsios nepriklausomų ekspertų grupės, asamblėjos vertintojų ir kitų grupių stebėtojų bei organizuojančių asamblėją prisistatymai

19:15 – Pertrauka

II dalis. Darbinės veiklos (lieka tik dalyviai)

19:30 – Pirmi žingsniai Vilniaus piliečių asamblėjoje

- Interakcija ir kylantys klausimai
- Bendri susitarimai
- Kiti organizaciniai klausimai

20:30 – Atsisveikinimo ratas ir „Iki pasimatymo rugsėjo 27 d.!“

Rugsėjo 27 d., 09.00–17.00 val.

1-OJI ASAMBLĖJOS DIENA:

Tikslas: susipažinti, išgryninti vertybes, mokytis

I dalis. Rytas

08:30 – Atvykimas ir registracija

09:00 – Atidarymas, dienos pristatymas, susipažinimas ir bendri susitarimai

09:40 – Informacinio leidinio apžvalga ir vertintojų laikas

10:55 – Pertrauka

11:15 – JUDU (Savivaldybės įmonė „Susisiekiama paslauga“) pristatymas:
„Kaip juda Vilnius?“

12:15 – Pietūs

II dalis. Popietė

13:15 – Darbas grupėse, ekspertų pranešimai:

- *prof. dr. Egidijus Rimkus, Vilniaus universitetas, Hidrologijos ir klimatologijos katedra:*
„Stabdyti ar greitėti? Judumo pasirinkimai klimato kaitos kryžkelėje“
- *doc. dr. Rasa Ušpalytė-Vitkūnienė, Vilnius TECH, Kelių katedra:*
„Darnus viešasis transportas“
- *dr. Jonė Vitkauskaitė-Ramanauskienė, Kauno technologijos universitetas, Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetas:*
„Kaip paskatinti tvarų judumą?“
- *doc. dr. Ieva Misiūnė, Vilniaus universitetas, Geografijos ir kraštotvarkos katedra:*
„Žalioji infrastruktūra: tik rekreacija ar dar daugiau?“
- *Donatas Baltrušaitis, urbanistas, „Bauland“ vadovas:*
„Glausta gatvės istorija nuo 1960 m.“

15:10 – Pertrauka

15:35 – Darbas grupėse: įžvalgų rengimas ir pristatymai forume

16:45 – Apibendrinimas ir sekantys žingsniai

17:00 – Atsisveikinimo ratas ir „Iki pasimatymo spalio 4 d.!“

Spalio 4 d., 09.00–17.00 val.

2-OJI ASAMBLĖJOS DIENA:

Tikslas: suprasti ir sudaryti judėjimo iššūkių sąrašą, pasiremiant įvairių grupių atstovų patirtimis.

I dalis. Rytas

08:30 – Atvykimas ir registracija

09:00 – Atidarymas ir dienos pristatymas

09:30 – Individualios užduoties pristatymas

09:35 – Policentrinio miesto pristatymas

Vilniaus miesto savivaldybės vyr. architektės patarėjas, Ignas Valentinavičius

10:00 – Bendruomenės atstovų individualių patirčių pristatymai:

- ***Balsių bendruomenė***
- ***Vilniaus miesto seniūnaičių asociacija***
- ***Vilniaus jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (VJOSAS)***

10:55 – Kelionės instrukcijos ir ėjimas į traukinį

11:12 – Kelionė traukiniu (Vilnius–Naujoji Vilnia)

11:27 – Ėjimas į „Dūmų fabriką“

11:45 – Pietūs

II dalis. Popietė

12:35 – Visuomeninių asociacijų atstovų pristatymai

- ***Naujosios Vilnios miesto bendruomenė***
- ***Lietuvos žmonių su negalia sąjunga***
- ***Lietuvos dviratininkų bendrija***
- ***Sveikatos priežiūros atstovas***

13:25 – Pertrauka

13:40 – Pokalbiai su visuomenės asociacijų atstovais mažose grupėse

14:30 – Pertrauka

14:45 – Darbas grupėse: kylančių iššūkių ir reikalingų pokyčių grupavimas

15:25 – Reikalingų pokyčių bingo bendrame rate

16:25 – Petraukėlė

16:35 – Sekantys žingsniai

16:40 – Dienos apibendrinimas, atsisveikinimo ratas ir „Iki pasimatymo spalio 18 d.!“

17:00 – Ėjimas į autobusą (st. Lelijų)

III dalis. Filmų vakaras (neprivaloma, bet skatinama)

17:10 – Filmų vakaras

18:00 – Ėjimas į traukinį

18:15 – Kelionė traukiniu (Naujoji Vilnia – Vilnius)

Spalio 18 d., 09.00–17.00 val.

3-OJI ASAMBLĖJOS DIENA:

Tikslas: suformuluoti pirmų, juodraštnių rekomendacijų sąrašą penkioms temoms:

- 1) Privačių namų kvartalai**
- 2) Daugiabučių kvartalai**
- 3) Miesto centras**
- 4) Senamiestis**
- 5) Jungtys**

I dalis. Rytas

08:30 – Atvykimas ir registracija

09:00 – Atidarymas ir dienos pristatymas

09:35 – Kas yra rekomendacija?

09:55 – JUDU pristatymas ir grupių pokalbiai su JUDU specialistais

11:00 – Pertrauka

11:15 – Vizijos kūrimas grupėse

12:05 – Pietūs

II dalis. Popietė

13:00 – II-os dalies pristatymas

13:10 – Juodraštnių rekomendacijų kūrimo *1-as etapas*

13:50 – Juodraštnių rekomendacijų kūrimo *2-as etapas*

14:10 – Juodraštnių rekomendacijų kūrimo *3-as etapas*

14:25 – Pertrauka

14:45 – Juodraštnių rekomendacijų kūrimo *4-as etapas*

16:00 – Pertrauka

16:10 – Juodraštnių rekomendacijų kūrimo *5-as etapas*

16:40 – Dienos apibendrinimas, atsisveikinimo ratas ir „Iki pasimatymo lapkričio 8 d.!”

Lapkričio 8 d., 09.00–17.00 val.

4-OJI ASAMBLĖJOS DIENA:

Tikslas: Suformuoti rekomendacijas kiekvienam aptartam teritoriniam pjūviui (senamiesčiui, miesto centrui, daugiabučių ir privačių namų kvartalams) ir keletą bendrinių, tinkančių keliems teritoriniams pjūviams.

Šią dieną suformuotos rekomendacijos bus perduotos Vilniaus miesto savivaldybės suburtai grupei grįžtamajam ryšiui gauti.

Tai nėra galutinės rekomendacijos. Dienos gale turėsime tris rekomendacijų sąrašus: Žaliąjį, Geltonąjį ir Raudonąjį.

I dalis. Rytas

08:30 – Atvykimas ir registracija

09:00 – Dienos pristatymas

09:25 – Antroji vertintojų apklausa

09:50 – Juodraštinų rekomendacijų peržiūrėjimas ir grupavimas

10:30 – Pertrauka

10:40 – Darbas grupėse

11:30 – Rekomendacijų skirstymas „Šviesoforas“

12:00 – Pietūs

II dalis. Popietė

13:00 – Raudonojų rekomendacijų aptarimas

14:00 – Geltonųjų rekomendacijų tikslinimas

14:40 – Pertrauka

14:55 – Geltonųjų rekomendacijų tikslinimas

15:15 – Žaliųjų rekomendacijų formulavimas

16:15 – Rekomendacijų peržiūra ir bendro sutarimo lygmens patikrinimas

16:40 – Dienos uždarymas ir atsisveikinimo ratas „Iki lapkričio 29 d.“

Lapkričio 29 d., 09.00–17.00 val.

5-OJI ASAMBLĖJOS DIENA:

Tikslas: išnagrinėjus grįžtamąjį ryšį ir pasitelkus ankstesnę medžiagą patobulinti rekomendacijas, siekiant jų aukštesnės kokybės, ir balsavimu atskirai nustatyti kiekvienos rekomendacijos palaikymo lygį, sudaryti savanorių grupę pristatymui gruodžio 10 d.

I dalis. Rytas

08:30 – Atvykimas ir registracija

09:00 – Dienos atidarymas

09:30 – Grįžtamojo ryšio grupės pristatymas

09:50 – Rekomendacijų tikslinimas grupėse

10:40 – Pertrauka

10:50 – Rekomendacijų tikslinimas grupėse

11:40 – Patikslintų rekomendacijų suvedimas į kompiuterius

11:55 – Rekomendacijų peržiūra grupėse

12:15 – Pietūs

II dalis. Popietė

13:05 – Galutinių rekomendacijų formulavimas

14:00 – Pertrauka

14:10 – Galutinių rekomendacijų formulavimas

15:05 – Pertrauka

15:20 – Balsavimas

16:30 – Dienos apibendrinimas

16:40 – Vertintojų anketa

16:50 – Sekantys žingsniai, atsisveikinimo ratas ir „Iki pasimatymo gruodžio 10 d.“

Gruodžio 10 d., 18.00-20.30 val.

VILNIAUS PILIEČIŲ ASAMBLĖJOS REKOMENDACIJŲ PERDAVIMO ŠVENTĖ

17:30 – Atvykimas ir registracija

18:00 – Sveikinimų kalbos

- *Vilniaus miesto vicemeras Andrius Grigonis*
- *Vyr. miesto architektė Laura Kairienė*
- *DemocracyNext atstovai*

18:15 – Asamblėjos dalyvių atstovų liudijimai

18:30 – Rekomendacijų perdavimas miestui

18:35 – Vilniaus piliečių asamblėjos kelionė

19:45 – Klausimai

18:55 – Rekomendacijų pristatymas mažose grupėse pagal temas

19:25 – Sveikinimai, bendra nuotrauka

19:30 – Neformalus bendravimas

D. Ekspertų ir visuomenės grupių pranešimų suvestinė

Ekspertų ir visuomenės grupių pranešimų suvestinė – tai apibendrinta asamblėjos metu pristatytų ekspertinių įžvalgų ir skirtingų visuomenės grupių patirčių santrauka. Ji padėjo dalyviams matyti bendrą temų lauką, palyginti skirtingas perspektyvas ir naudoti šią informaciją kaip pagrindą diskusijoms bei rekomendacijų rengimui.

JUDU: „Kaip juda Vilnius?“

JUDU komandos pranešime pristatoma, kokios yra šios įmonės funkcijos mieste ir kas sudaro pagrindinį miesto strateginį judumo dokumentą – Vilniaus darnaus judumo planą, kurio tikslus miestas turi pasiekti iki 2030 m. Pranešime taip pat kalbama apie artimiausius miesto judumo projektus ir darnaus judumo planavimo principus.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

prof. dr. E. Rimkus: „Stabdyti ar greitėti? Judumo pasirinkimai klimato kaitos kryžkelėje“

Klimato kaita yra reali, pamatuojama ir įgaunanti pagreitį. 2024-ieji tapo šilčiausiais per visą stebėjimų istoriją, o pastarasis dešimtmetis, tikėtina, šilčiausias per paskutinius 115 tūkstančių metų. Lietuva ne išimtis: 2024 metais vidutinė metų temperatūra siekė 9,5 °C – o tai daugiau nei 2 °C aukštesnė temperatūra nei 1991–2020 metų vidurkis. Prognozuojama, jog ateityje temperatūra augs dar greičiau ir pokyčiai Lietuvoje iki amžiaus pabaigos gali viršyti 5 °C.

Moksliniai tyrimai aiškiai rodo: pagrindinė šiuolaikinių klimato pokyčių priežastis – žmonių išmetamos šiltnamio dujos (ypač anglies dvideginis), deginant iškastinį kurą. Šios dujos sulaiko papildomą energijos kiekį prie Žemės paviršiaus, todėl fiksuojami dideli pokyčiai klimato sistemoje.

Dėl klimato kaitos pas mus vasaros tampa karštesnės, o žiemos – trumpesnės. Stebime dažnesnes karščio bangas, sausras, vasaros audras, smarkias liūtis ir potvynius. Visa tai vyksta visame pasaulyje. Klimato pokyčiai daro didelį neigiamą poveikį daugeliui sričių: nuo žemės ūkio iki sveikatos apsaugos. Tačiau mes jaučiame ne vien tiesioginį poveikį. Klimato ekstremumai visame pasaulyje gali destabiliuoti socialines sistemas, bei lemti regionines įtampas. O tai veda prie konfliktų, kurie dažnai iššaukia masinę migraciją, trūkinėja tiekimo grandinės.

Norint stabdyti klimato kaitą mus reikia labai stipriai mažinti šiltnamio dujų emisijas. Be abejo, būtinos didžiulės tarptautinės bendruomenės pastangos, bet imtis veiksmų reikia ir pas save.

Lietuvoje daugiausiai šiltnamio dujų patenka iš transporto. Šalies mastu transporto dalis siekia 30 %, o Vilniaus mieste šis dydis viršija 40 %. Bet perteklinis taršaus transporto naudojimas tai ne vien šiltnamio dujos, tai ir oro užterštumas, kamščiai mieste atimantys mūsų laiką, akustinė ir vizualinė tarša, su kuria dažnas susiduriame pravėrę savo gyvenamojo būsto langą ar pažvelgę pro jį.

Tačiau mes galime pakeisti padėtį. Visų pirma, patogus, greitas ir mažai taršus viešasis transportas, pėsčiųjų bei dviračių takai, išmanūs miesto planavimo sprendimai sumažintų poreikį važiuoti automobiliu. Rinkdamiesi ekologiškus sprendimus, tokius kaip elektrinės transporto priemonės, viešasis transportas ar atsinaujinantys energijos šaltiniai, mažiname priklausomybę nuo iškastinio kuro.

Pasaulio sveikatos organizacija pabrėžia, kad perėjimas prie viešojo transporto ir aktyvaus judėjimo – pėsčiomis ar dviračiu – ne tik sumažina oro taršą ir avaringumą, bet ir gerina gyventojų sveikatą.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

D. Baltrušaitis: „Glausta gatvės istorija nuo 1960 m.“

Donato Baltrušaičio pranešime „Glausta gatvės istorija nuo 1960-ųjų“ nagrinėjama Lietuvos miestų gatvių evoliucija: nuo sovietmečiu įsigalėjusio, automobiliams pritaikyto planavimo iki šiuolaikinių, į žmogų orientuotų gatvių erdvių kūrimo. Pristatyme, remiantis „Gatvė visiems“ koncepcija, keliamas tikslas kurti saugias ir visiems eismo dalyviams prieinamas, patogias gatves. Aptariamas želdynų poreikio į gatves integravimas, transformacijų iššūkiai bei gerosios praktikos pavyzdžiai. Galiausiai, pristatomas „15 minučių miesto“ vizijos susietumas su gatvių ir susisiekimo struktūra.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

doc. dr. I. Misiūnė: „Žalioji infrastruktūra: tik rekreacija ar kažkas daugiau?“

Ievos Misiūnės pranešime pristatoma žaliosios infrastruktūros apibrėžtis ir aptariamos jos naudos. Tyrimais paremta analizė ir įvairių praktinių pavyzdžių pagalba pristatoma skirtingų miesto žaliosios infrastruktūros tipų svarba miestiečių gyvenimui, jų potencialas sprendžiant aplinkos taršos ir kitas problemas. Taip pat aptariama žaliosios infrastruktūros svarba tvariam judumui. Galiausiai, klausytojai supažindinami su formule, leidžiančia greitai ir lengvai įvertinti žaliosios infrastruktūros pakankamumą savo aplinkoje.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

dr. J. Vitkauskaitė-Ramanauskienė: „Kaip paskatinti tvarų judumą?“

Pristatymo metu bus kalbama apie Lietuvos gyventojų judumo tendencijas. Bus išryškunami tokie aplinkosauginiai netvaraus judumo padariniai kaip garso ir oro tarša. Taip pat bus pristatoma tvaraus judumo koncepcija ir pagrindiniai keliai link tvaraus judumo įgyvendinimo. Toliau bus kalbama apie judumo elgseną lemiančius veiksnius – sociodemografinius, išorinius ir vidinius (psichologinius). Pabrėžiant sociopsichologinių veiksnių svarbą, bus pristatomos skirtingos elgsenos keitimo technikos, kurios gali paveikti skirtingus vidinius veiksnius. Galiausiai bus pristatoma tvaraus judumo iniciatyva „Judėk žaliai“, kurioje yra apjungtos įvairios elgsenos keitimo technikos ir iniciatyvos poveikis dalyvių elgsenai.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

doc. dr. R. Ušpalytė-Vitkūnienė: „Darnus viešasis transportas“

Kai miestas pasiekia tokį dydį, kai netikslinga ir nesinori gyventojam jame keliauti pėsčiomis atsiranda poreikis turėti kitą transporto rūšį kelionėms atlikti. Vienuose miestuose šokteli kelionės dviračiais, kituose mašinomis. Pagrindine vidutinių ir didelių miestu transporto rūšis turėtų būti viešasis transportas. Tai transporto rūšis kuria turi galėtis naudotis visi nesvarbu kokios fizinės sveikatos, kokio amžiaus ar kokias pajamas gyventojas gauna. Pagrindinis viešojo transporto planavimo tikslas yra kad ši paslauga išliktų prieinama ir taptų patraukti visiems gyventojams. Lengviausia tą pasiekti kombinuojant kitų transporto kelionių galimybes su viešojo transporto kelionėmis.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Policentrinis Vilniaus miestas ir „15 min“ kaimynystės

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, vyr. architektės patarėjo Igno Valentinavičiaus pranešimas „Policentrinis Vilniaus miestas ir 15 min kaimynystės“.

Pranešime pristatoma strateginė Vilniaus miesto plėtros kryptis – stiprinti lokalius centrus kurti ryšius tarp jų.

Policentrinė miesto struktūra – tai miesto (arba regiono) planavimo ir vystymosi modelis, kuriame egzistuoja ne vienas, o keli centrai (branduoliai), atliekantys svarbias ekonomines, socialines, kultūrinės ar administracines funkcijas. Trumpai tariant, tai miestas su keliais „šerdiniais taškais“, o ne vienu dominuojančiu centru (monocentrinis miestas).

Policentrinio miesto struktūra gali padėti sukurti:

- mažesnį transporto eismą centre;
- didesnį paslaugų prieinamumą įvairiose miesto dalyse;
- subalansuotą skirtingų miesto rajonų augimą;
- stiprų vietos rajono identitetą.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Vilniaus miesto seniūnaičių asociacijos pranešimas

Vilniaus miesto seniūnaičių asociacijos atstovo Jono Ragaišio pranešimas skirtas pristatyti seniūnaičių veiklą.

Seniūnaičiai - tai gyventojų atstovai, kuriuos išrenka vietos gyventojai. Seniūnaičiai atstovauja savo seniūnaitijos ribas ir sprendžia aktualius vietos gyventojų klausimus seniūnaičių sueigos metu.

Vilniuje yra 21 seniūnija, kurios dar smulkiau skirstosi į 191 seniūnaitiją.

Su Vilniaus miesto seniūnijų ir seniūnaitijų ribomis galima susipažinti šiame žemėlapyje.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Balsių bendruomenės pranešimas

Balsių bendruomenės pirmininkės Neringos Kleniauskienės pranešimas skirtas pristatyti asamblėjos dalyviams Balsių bendruomenės iššūkius renkantis viešąjį transportą kasdienėms kelionėms.

N. Kleniauskienės pranešimo akcentai:

- šiuo metu autobusų kiekis ir dažnis yra nepakankamas. ~16 tūkst. gyventojų skirti 6 maršrutai;
- Šiuo metu be persėdimų iš Balsių galima nuvažiuoti iki Ateities ir Žalgirio gatvių, kas gyventojams nėra patogūs taškai. Norint pasiekti ugdymo įstaigas reikia persėsti vieną ar kelis kartus, kas apsunkina keliones viešuoju transportu;
- kuriant maršrutus specialistams siūloma ateiti pasitarti su vietos bendruomene.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Jaunimo asociacijų pranešimas

Vilniaus jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ ir jaunimo aplinkosaugos organizacijos „Gengamta“ atstovių Augustinos Aleknaitės ir Anabelos Vaitkevičiūtės pranešimas.

Pranešime išskiriama, kaip jauni asmenys naudojami viešuoju transportu, dviračiais, pėsčiomis, elektroninėmis mikrojudumo priemonėmis ir automobiliu. Taip pat išsakyti trys pagrindiniai poreikiai:

- greitai ir patogiai pasiekti tikslą per patogias viešojo transporto jungtis ir kuriant įvairias funkcijas skirtinguose miesto rajonuose, o ne tik centre;
- pasiūlyti prieinamą viešojo transporto bilietų kainą;
- kurti junglų, saugų ir patogų dviračių bei pėsčiųjų takų tinklą.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Naujosios Vilnios bendruomenės pranešimas

Asociacijos „Naujosios Vilnios miesto bendruomenės“ atstovo Maksimo Zacharovo pranešimas.

Pranešimo metu pristatyta Naujosios Vilnios bendruomenės siūloma vizija Naujajai Vilniai, išskirti įgyvendinti ir planuojami bendruomenės projektai susisiekimui pėsčiomis, dviračiais, viešuoju transportu (autobusais) ir traukiniais.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Pranešimas apie žmonių su negalia judėjimą mieste

Adomas Bukauskas pranešime „Ratuotas mieste“ dalinasi apie žmonių neįgaliojo vežimėlyje iššūkius judant mieste.

Atkreipiamas dėmesys į šiuo metu Vilniuje esančius šaligatvių, gatvių ir viešojo transporto infrastruktūros trūkumus. Pranešime taip pat pateikiami siūlymai ir galimų sprendimų pavyzdžiai iš užsienio šalių.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Lietuvos dviratininkų bendrijos pranešimas

Lietuvos dviratininkų bendrijos atstovo Justo Ingelevičiaus pranešimas.

- Pranešime dėmesys skiriamas D kategorijos gatvėms, jų dizainui ir jungimams su tokiais automobilių tranzitui skirtomis gatvių kategorijomis kaip C ir B. Pranešime akcentuojama, kad D kategorijos gatvės turėtų būti projektuojamos, kaip ramaus eismo gatvės.
- D kategorijos gatvės – tai vietinės gatvės, skirtos privažiavimui prie gyvenamųjų namų, ūkinių pastatų ar nedidelės paskirties objektų.

Tai žemiausia transporto gatvių kategorija Lietuvoje pagal Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ ir STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai“ klasifikaciją.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

Fizinės ir medicininės reabilitacijos gydytojo pranešimas

Fizinės ir medicininės reabilitacijos (FMR) gydytojo Jono Vinco Banaičio pranešimas.

Pranešime apžvelgiama aktyvaus gyvenimo svarba sveikatai ir kaip tokiais kasdieniais pasirinkimais, kaip keliavimas pėsčiomis ar dviračiu galime gerinti fizinę ir emocinę savijautą.

→ [Pristatymas \(nuoroda\)](#)

E. Fasilitatorių naudoti dizaino proceso metodai

Vilniaus piliečių asamblėjos metu buvo taikomi svarstomosios demokratijos ir dizaino mąstysenos principais grįsti fasilitavimo metodai, padėję dalyviams nuosekliai pereiti nuo informacijos priėmimo prie refleksijos, bendro supratimo kūrimo ir konkrečių, argumentuotų rekomendacijų formulavimo.

Metodai buvo parinkti taip, kad:

- užtikrintų lygiavertį dalyvavimą ir skirtingų patirčių girdimumą;
- kurtų psichologiškai saugią aplinką;
- struktūruotų diskusijas ir mažintų dominavimo riziką;
- leistų palaipsniui judėti nuo individualių įžvalgų prie kolektyvinių sprendimų;
- sudarytų sąlygas pasiekti bendru sutarimu paremtus rezultatus.

1. Atvykimo ir įsikūrimo metodai

Procesas buvo pradėtas metodais, padedančiais dalyviams greitai „įsijungti“ į temą ir erdvę:

- Registracija su „atvykimo klausimu“ (pvz., kokia transporto priemone atvykai) – teminis įėjimas nuo pirmos minutės.
- Žemėlapis „iš kur atvykai“ – vizualus miesto įvairovės ir dalyvių geografinio pasiskirstymo įprasminimas.
- „Kas yra kambaryje?“ (dalyviai, fasilitatoriai, stebėtojai, vertintojos, savanoriai) – skaidrumo metodas, mažinantis „nepažįstamų“ efektą ir stiprinantis saugumo jausmą.

2. Grupės formavimo ir psichologinio saugumo metodai

Saugiai ir atvirai diskusijai kurti buvo naudojami:

- Susipažinimo žaidimai, paremti asmenine patirtimi (pvz., „mėgstamiausia transporto priemonė“, „tolimiausias maršrutas“).
- Bendri darbo susitarimai (taisyklių kūrimas) su asmeniniu įsipareigojimu (inic. palikimas) – bendrų normų ir atsakomybės pasidalijimas.
- „Kylančių klausimų“ lenta – nuolatinis visos dienos klausimų „parkingas“, leidžiantis neišbarstyti neaiškumų ir prie jų grįžti vėliau.

3. Informacijos įsisavinimo ir mokymosi metodai

Informacija buvo pateikiama ir integruojama struktūruotai:

- Informacinio leidinio (info kit) skaitymas: pasiskirstymas medžiaga → individualios įžvalgos → grupinė diskusija → klausimų surinkimas.
- Ekspertų pranešimai su struktūruotu klausimų–atsakymų laiku – leidžiant iškart sieti informaciją su dalyvių patirtimis.
- Rotacija tarp ekspertų ir keli pranešimų ciklai – užtikrinant, kad visi dalyviai išgirstų skirtingas perspektyvas ir galėtų jas parsinešti į savo grupes.

4. Darbo mažose grupėse struktūravimo metodai

Siekiant sklandaus ir lygiaverčio darbo:

- buvo aiškiai paskirstytos grupių rolės (laiko sergėtojas, rašytojas, pranešėjas, vidinis fasilitatorius);
- taikytas darbas poromis, trijulėmis ir ketvertukais, leidžiantis pereiti nuo saugaus gylio prie bendros logikos;
- naudotas spalvinis grupavimas pagal potemes, padedantis greitai paskirstyti temas ir logistiką.

5. Refleksijos metodai

Reguliari refleksija padėjo įtvirtinti mokymąsi:

- Individuali refleksija raštu („Ką šiandien sužinojau?“, „Kas svarbu asamblėjai?“, „Kokie klausimai kyla?“).
- Meta-refleksija / dienos eigos pasakojimas, kuriame fasilitatorius apibendrindavo dienos „siužetą“.
- Uždarymo ratas „vienu žodžiu“, stiprinantis emocinį uždarymą ir bendruomeniškumą.

6. Įžvalgų rinkimo ir sisteminimo metodai

Įžvalgos buvo renkamos ir apdorojamos nuosekliai:

- Individualūs lipnūs lapeliai „Iššūkiai“ ir „Pokyčiai“ visos dienos metu.
- Kategorizavimas mažose grupėse, suteikiant grupėms pavadinimus.
- „BINGO“ forumo metodas – kolektyvinio žemėlapiio sudarymas, leidęs atpažinti pasikartojimus, spragas ir prioritetus.

7. Vizijų kūrimo metodai

Pereinant nuo analizės prie sprendimų buvo taikoma nuosekli trajektorija:

- Individualus pamąstymas → porų rezonansas → idėjų kljavimas → grupinė sintezė į 1–2 sakinių viziją;
- Darbas pagal teritorinius pjūvius ir jungtis, leidęs atsižvelgti į skirtingas miesto situacijas.

Vizijos tapo rekomendacijų juodraščių pagrindu.

8. Rekomendacijų kūrimo ir tobulinimo metodai

Rekomendacijų kokybei kelti buvo naudojami:

- iteracinis kūrimas per rotacijas tarp stalų („kryžminis apdulkinimas“ idėjomis);
- „Galerijos“ metodas (stotelės su pasakotoju ir fasilituotu papildymu);
- tylus peržiūrėjimas ir individualus skaitymas, leidžiantis sumažinti triukšmą ir pamatyti bendrą vaizdą.

9. Aiškumo ir sutarimo tikrinimo metodai

Prieš sprendimų priėmimą buvo tikrinamas aiškumas:

- neaiškumų aptarimas mažose grupelėse, neišspręstus klausimus fiksuojant ant lipnių lapelių;
- „šviesoforo“ metodas (žalia–geltona–raudona), vertinant rekomendacijų brandą;
- „Akvariumo“ (Fishbowl) metodas, taikytas sudėtingoms, prieštaruotoms temoms.

10. Galutinių formuluočių derinimas ir balsavimas

Galutiniame etape buvo taikomi:

- trijų kortelių metodas (žalia / geltona / raudona) formuluočių tikslinimui;
- anoniminis skaitmeninis balsavimas rekomendacija po rekomendacijos;
- mažumos pareiškimo galimybės priminimas, užtikrinantis, kad reikšmingos mažumos pozicija nebūtų prarasta.

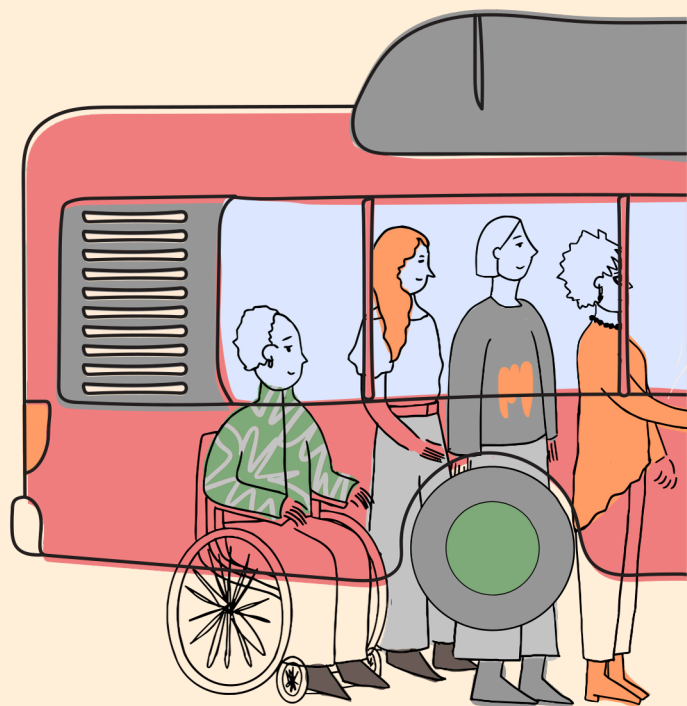
Metodų visuma

Taikytų fasilitavimo metodų visuma užtikrino nuoseklų, skaidrų ir įtraukiantį procesą, leidusį dalyviams pereiti nuo individualių patirčių prie kolektyvinio sprendimų kūrimo ir suformuoti argumentuotas, demokratiškai patvirtintas rekomendacijas Vilniaus miesto judumo politikai.

Vilniaus piliečių asamblėja

**SPRĘSKIME
KARTU!**

Kaip
judėsime
mieste?

VILNIUS

2025 m.